

K60.285
2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ

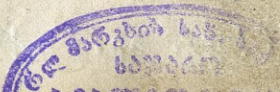

~~F-2.935~~
2

შესავალი

K 60.285

პრაგმატთა მეცნიერთა კაცთა მშუქნიერად გამოძიებულთა კაცებრივთ მოქმედებათა და გარდადგომილობის მიზეზთა, გულმოდგინებით იძრომეს, რათა შემდგომ მოქმედებანი ნაჯრ ნაირთ სწავლათა მიერ სწურთახონ და დაარიგონ: არამედ ეზებოძან უფროს ყოველთა მათ აჭარბა. რომლის საქმეთა შორის უფროს ყოველთასა პრწყინავს სიბრძნის მოყვარება და ზნეობითი სიბრძნე. რომელმან თითქმის ზემორისა ძალისაგან აღძრულმან საკვირველად დააგედრა კაცთა ესოდენნი მშუქნიერნი და სასარგებლო კანონნი ზნეობისანი, რომელნი ფრიად უაღრეს არა უფროს წარჩინებულთ ძილოსოქოზთაგან.

მოცემულთ კანონთა. რომელნიცა ვიდრე
ჟამადმდე მისი სოფლად მოსულ
ესებოდან ვითარ თუ არა ინება წინ მოცა-
ნაჲ დაწმიდავებულთა სასლვართა მიერ მიხე-
ზთა, და წარხინებულთ სჯოროათაგან მავა-
ლითთა, რათამცა მალ იდგას შეგონებით
იმულება კაცის ფიქრისა, რათა შეიყვაროს
სათნოება, და ივლჯოდეს შეყდუნებისაგან:
წმისთვის სსუა რადმი თ არა ინება მან წურთნა
კაცთა, უკეთუ არ მხოლოდ იგაგით, რომელი
ითქმის ზღაპარი. რომლით ვითარ თუ შიშსა
ერთსა აძლევს ვითარმედ ფრინველნი და სსუ-
ანი ცხოველნი ტკუისა და ფიქრისა არა შექო-
ნნი, მხოლოდ ბუნებითი შეცუობილობით
აღძრულნი რადმეთაგან შორს სდგეს. ხოლო
კაცთა, რომელთა ჰქონან სიჯევიერებაჲ, სა-
თანადო არს შეკდემად ოდეს არა ვაფრთხი-
ლდებიან ივინი იმა ვითართ რადმეთაგან რომ-
ლისაგან მელნი, და სსუანი ცხოველნი ვა-

161 გვ. ირ. 1712. [ფ. 51.]

ფრთხილებით განერინნეს უდიდესთა საჯ-
დურთაგან სუროდ-მოძღვარებრივი ღრმად-
მეცნიერებით თვისით. და ოდესმე ფრიად
ძრავალი სარგებლობაჲცა შეიძინნეს შერაი-
მთხვა ყაძი მარჯვე: ვინაით გვებოძან ცხ-
ოვრებაჲ თვისი ვითარცა მოქალაქებრივი
და ჭილოსოცოზებრივი საჯი გამოსასულ
დასდვა წინაჲმე ყოველთა. რომლით ჭილო-
სოცოზთაგანცა წარჩინებულ შეიქმნა იგი,
რომელმან უმეცეს საქმით ვირემც თუ სი-
ცყვით იმოძღვრა:

საქართველოს
რეპუბლიკის
ქვეყნული ბიბლიოთეკა

საქართველო
საბჭოთაო

ოვაგნი

ეზეოსნი

მამალი და მარგალიტი:

5. მამალი ერთი მთხრელი ფუნისა, უეცრივ ჰპოებს მარგალიტსა ერთსა, რომელს შეურაცხოფითა განამიებს თვისგან მეცხუწლი. უკეთუ მარგალიტის მოგატრე ბედსა ამასა შემთხვეოდა, დიდებას მისცემდა ღმერთსა. არამედ წინაჲე ჩემსა ეგოდნად არა რა არს, ვიდრელა უმეტეს ნეტარელი ვიქმნებოდი უკეთუმცა მარგალიტი ერთი ქერისაჲ მეწაა ვირემც მარგალიტი ესე:

მამალმან, რომელი ფუნესა შორის მიმოძვლელი მარადის სასრდელსა ეძიებს,

უკეთუმა ჰპაოს მარცვალი ერთი ქერისა
 მით უფროს ყოვლისა რაჲმისა განცხრების
 რომელი მაგალითი არს მდაბიურთ კაცთა,
 რომელთ წინაჲმ მეცნიერებასა არა აქუს ჰა-
 ტივი, მეცნიერი კაცი და უმეტარი კაცი ერ-
 თი არს. და უკეთუ უტკუოდას გან რაჲმე სარ-
 ეებლობასა იხილვენ, ათას ბრძენს კაცსა
 ზედა არა შესვვლიან მას:

მგელი და კრაგი:

ბ. მგელი და კრაგი მცირე მდინარე
 წელისა ერთისაგან წყალსა სუმიდეს. ვარნა
 მგელი ფრიად ზემორედ იმყოფებოდა უფ-
 როს კრაგისა, და ეძიებდის მიზეზსა რათა
 რაჲმე ნაირობითა წარიტაცოს კრაგი. ამის-
 თვის იხილა რა იგი მეესეულად მიტრა მის
 ზედა, და იწყო ეგედრებად მისდა მეცყუჭ-
 ლმან. რაჲსათვის წყალი ესე ხეში აამლუ-
 რიე? მიუგო კრაგმან თრთოლოლითა. მე ვი-

თარ ძალ მიძს წყლისა შენისა ანღვრევა.
 რომელი ნასგამი ადგილისა შენისა განფრთხილ
 ქვემოწოდ ვსვამ! შერწმუნე, ფიქრშიდაც არ
 განშვლია ყოვლითურთ რაამე ვნა შენდა:
 განამეორა მეგლძან რომელ გუშინ ვიხილე
 მამა შენი რომელი სმითა თვისითა აგულისა
 ნებდა ძალთა დევნად ჩემი: ჰრქვა კრავ-
 მანცა. უმეცეს ერთი თვისა არს რომელ მა-
 მამ ჩემი დაჰკლა კორცისა გამსყიდველძან:
 მაშ აბა დედა შენი იყო იგი, ჰრქვა მსეც-
 ძან: მიუგო შკრავძან. დედა ჩემი ყამსა შო-
 ბისა ჩემისასა მოკუდა: მეგლძან ღრტენი-
 თა კბილთასა ჰრქვა. მოკუდა არ მოკუდა, მე
 გუწყი შენ და ნათესავი შენი თუ ვითარ მი-
 ძულვებთ მე, ჰერ არს რათა მეცა შურის-
 მძიებელ შევიქმნა: ნმის თქმით მიგარდა
 შკრავსა მას, დახია და შეჭამა:

ვინაცა მეელი გარეგანი მსეცი არს, მს-
 ვავსად ბოროტ მომქმედი კაცისა მარადის შე-

წუხებასა და დევნულებასა შინა ჰქვიებს. და
 უსამართლოებით ცდილობს წარცვლებად კარ-
 ვთა უბრალოთა. რომლისათვის მაგალითი
 არს დამხანგერელთა მდიდართა, რომელთა
 ცრუ მიწვევებითა ჰწებავსთ დახანგერაჲ უბ-
 რალოთა :

ბაყაყი და თაგვი :

გ. ბაყაყი და თაგვი უწინაღმდეგებდეს
 ურთი ერთსა. ბაყაყი იგი იცუოდა, ვითარ-
 მედ სამართალი მიმიძღვის რათა წულოვანი
 (ტოტუნარი) ადვილნი მე დავიძკვიდრო. და
 ამის წინაღმდეგად, თაგვიცა დაიყენდა ვითა-
 რმედ მე მძუწნის დამკვიდრება. ეგოდნად
 ვიდრელა ბაყაყი გამოსვლად იყო შემკვიდ-
 რობისაგან : რომლისათვის ცილობა ესე სწ-
 რაფად ვაცხნარდა, ეგრეთ ვიდრელა უნდა დაე-
 წყოთ ხსუბი : გარნა ფრიად უმჯობეს იქმ-
 ნებოდა უკეთუმიცა თავიანთ შორის შორიე-

ებულ იყუნეს. ამისთვის რამეთუ ოდეს ვახსურებულნი ომობდეს და მცენასა ზედა არღარ ზრასვედეს, აჰა ესე რა ძეგრამან ერთმან შორით მჭურველმან მათი ზე მოიწია, იპყრა ორნივე მახსუბარნი იეინი და წარიტაცა:

მაგალითი არს მახსუბართ კაცთა. რომელნი წინამღებობის ქმნით ურთი ერთისათანა, მით თავთა თვისთა გაიფუტებენ, რომლითაც ისარგებლებს სხუა ვარემე პირი. ვითარცა კარსა მსაჭულისა ერთისასა აღწერილ იყო, ვითარმედ კაცისა კაცისათანა შეუთანხმობის მიზეზით, ქვა და კირი აქ შეთანხმდნენ:

ორეში და ცხოვარი:

დ. ორეში ქმნილი ამხანაგად მელისა მოითხოვს ცხოვარისაგან, ვითარმედ საწყეოასა ერთისა ქერისა მოცემად ხარი ჩემ.

და, რომელიცა ვასესსე შენ. ხოლო ცხოვარძან წინაშე მელისა შიშის გამო უარმეგობრება, ვალი არს ჩემი მოქცემო, თუბცალა მისგან არა რაჲ მიელო მას. და ითხოვა დროება ვარდახდისა: ოდეს მოვიდა დრო იგი, ირემი უკლებრივ მივიდოდა და ითხოვდა ცხოვარისაგან ქერსა, რომელმან ვითარცა აღუთქვა ვადაინადოს ვალი: ხოლო ცხოვარძან ოდეს იხილა იგი მარჯოდ, იწყო ვაცინებით მისა თქმა. მე არა ვარ თანამდები ზირობისა ჩემის დაცვისა. ვინადგან ვაჭირვებისა, და მელის შიშის გამო სიჯეჟა მოვეც შენ, რომელი შეგვაძნანაკებოდა შენ. წარვედ შენს საქმეზედ არა რაჲს მოსაჯემ ვარი:

ირემი არს მაგალითი ბოროტი მაგალითის მიძღები კაცისა. სწავლითა ამით ჭერ არს ბოროტთა კაცთაგან შორს ყოფნა და ლტოლვა. ამისთვის რამეთუ უადვილეს

არს კეთილი კაცისა რომელ ბოროტი მა-
 ვალითათა ცუდი და ბოროტი შეიქმნას,
 რემც თუ ბოროტი კაცი კეთილი მაგალი-
 თითა შეიქმნას კეთილი:

ძალლი და ახრდილი:

ე. ძალლი ერთი მპყრობელი პირშიდ
 ნაკვეთი გორცისა ერთისა განივლიდა რა ცუ-
 რვითა მდინარედ, იხილა წყალშიდ ახრდი-
 ლი გორცისა მის. და მეონებელმან რომელ
 გორცი არს იგი, სწრაფად განავდო პირი-
 საგან გორცი იგი პირშიდ ქონვილი და შე-
 უდგა შუქსა მას, რომელი მას ერთს ჰაჯი-
 ოსან საზრდელად ეხვეწებოდა. არამედ ჭი-
 თუ ვითარ სასო-წარკვეთილ იქმნა ოდეს
 იხილა ვითარმედ ანგაჭარებამან მან თვის-
 მან ამაოდ განვლო: ვაი მე! იცყოდა მწუ-
 ხარებითა დაჯოებული გორცისა მისთვის.
 მე არა უწყოდა დაჯვასა მისსა რომელიცა

მაქუნდა, და აჰა ქონგილიცა იგი ხემა წავ-
 რსწყმიდე!

მარონული
 ბიბლიოთეკა

ძალი ვინადგან ცხელ სისხლოანი ცხო-
 ველი არს, სწრაფად იცულებიან, და მაგ-
 ლითი არს ანგაჰარი კაცისა რომელი სიუ-
 ვარულითა შესამინისა დამცობელი ერთისა
 მეორეს შეუდგების. და მით კელშიდ ქო-
 ნგილსაცა თვისსა წარწყმიდავს. ჰკითხეს
 ბიას ძილოსოქოზსა, თუ ვინა არს მდიდა-
 რი? მიუგო. იგი, რომელიცა არა რაღსა
 ნაჯრობს:

ლომი და სსუა ცხოველნი:

ვ. ლომი, ცხოვარი, და სსუა ცხოვე-
 ლნი შეთანხმდნენ ერთად სანადიროდ. ლომ-
 მან იფუცა ვითარმედ ყაძსა მოქცევისასა ყო-
 ველთა თქუენ თანასწორედ ვაგიეობ რაღსაც
 შევიპყრობთო: იქმნა რომელ მასესა შინა
 ცხოვარისასა შთაფარდა ირემი ერთი, მიიჭრა

ცხოვარი სწრაფად აუწყა ესე ლომსა, რომელი მეცხეულად მოვიდა რა იპყრო ირემი იგი და განჰყო ოთხ ნაწილად წინაშე ამხანაკთა მათ თვისთა : პირველი ნაწილი იგი სთქუა მე მეკუთვნის, რამეთუ ვიწოდები მე ლომი. მეორე ნაწილიცა მე მშუჭნის, რამეთუ ყოველთაგან უფროს მსხე ვარი მე. მესამე ნაწილიცა კვალად ჰერ არს მე მივილო, ვინადგან ყოვლისაგან უფროს ძლიერი ვარი მე. სოლო მეოთხე ნაწილისა მისთვის ვინცა თქუწნვანი მიწინაღმდეგებს მე სწრაფად მოვასხობ : და ესრედ წარიცა მრთელი ირემი იგი ლომთან რომლისადმი ვერცა ერთმა ამხანაკთა მათგანმან იკადნიერა რამე დრჯვინვის ქმნა :

მრავალნი პირმოთხეობის ქმნით შეუდგნენ მდიდართა, რათა ისარგებლონ რამე მათგან, ვარნა ივინი შეასრულებენ რა საქმესა თვისსა, იმიერით პირსედაც არღარ შე-

სედგენ მათ: დიგოცინე ძილოსოძობი იჯ-
 ყოდა, ვითარმედ მთავარნი კაცნი მსგავს
 ცეცხლისანი არიან, რომელთადმი ჰერ არს
 არცა ფრიად მიახლოებად და არცა შორს
 ყოფნად:

მეელი და წერო:

8. ოდესმე მეელმან იმა ვითარი ნაყ-
 როვანებით და სისწრაფით შეშტამა ცხო-
 ვარი ერთი, ვიდრელა ვაეხარა ყელშიდ მუა-
 ლი მისი. მრავალი იღვაწა ზოგნად რადმე
 შემწეობისა ამოსაღებლად მისი ყელით
 თვისით, არამედ ვერ ძალ იღვა. ვინადგან
 რაოდენიცა ეგდრა სსუათა ცხოველთა უქმათ
 განგლო. რამეთუ ყოველნიცა დაუფევებდ-
 ნენ მას რათა იჯანჯოს, და არცა ერთი თა-
 ნამღმობიერ შეიქმნა მისდა მწუნარებისა
 მის. ვამ! იცყოდეს, უცევე იჯანჯოს ნაყ-
 როანებითა მით თვისითა: მხოლოდ წერო.

არა რაად ეხვეწების თვალსა მისსა, და და-
სასრულად ნაცვლად მადლობის მოვეებისა,
შენგნით მოითხოვს იგი მადლობასა:

მიწის-მომქმედი და ვეველი:

ფ. მიწის მომქმედი (ვლესი) ერთი
ჭაობს ვეველსა ერთსა თოვლში დაფლულ
ცოცხალ მკუდარსა, რომელს შერაეცოდება
ალიეგანს წარიეგანს თვის ოთახსა, აღანთებს
ცეცხლს განაცვობს ვეველსა მას, და იგო-
დნად ჭეუფუნებს ვიდრელა მკირე ოდენ მო-
სულიერდების იგი, და თვის ბუნებრივს მა-
ლსა მოიშოვნის: არამედ ჰირველი საქმე
ესე იქმნების მისი, რომელ აღდგების მო-
კეთესა მას თვისსა ზედა და მივარდნილი
უკბენს მას: განკვირვებული უმადურობასა
ამას მისსა ზედა, ეცყვის მიწის-მომქ-
მედი იგი. ჰი უმადურო, ესე არს სიკეთის
დასწავლა შენი რომელი ვიყავ შენ. მეცხო-

გრებაჲ შენი მოვმადლე შენ. ხოლო შენ
 ვნებაგს ახენაჲ ცხოვრებისა ჩემისაჲ, ჭი ბოროტად
 როცა—მოქმედო? და ესე სთქვა რა, ჰეგემს
 შეშითა და ჰკლა ვეგელი იგი:

რაოდენი კეთილიცა უქმნა ვეგელსა, მო-
 სვლასა ყამისასა კვალადლა უკბენს მოკეთეს
 თვისსა. ამაენაირადცა კაცსა უმადურსა რაჲცა
 უქმნა, სწრაფად დაივიწყებს, და ბოროტის
 მივებას ეცდების:

ლორი და გირი:

თ. დღესა ერთსა გირი შეურაცხყოფითა
 ვასცინოდის ღორსა. ხოლო ღორი ეგოდ-
 ნად გაწყრა ვიდრელა მოინება განრისხვა მი-
 სი. ვარნა შეიკავა მრისხანებაჲ თვისი, და
 რისხოანის თვალითა ჰრქვა. ჭი ბოროტ მომ-
 მედო, ძნელი არა არს შენდა სწავლება შენ-
 თვის შენი უჭკუობისა. არამედ არა არს შე-
 საშუაზნი საქმე რომელ მე ერთი ხოლადოცო

და უსარგებლო პირუცყვისა თანა ვბრძოდეთ,
რამეთუ შრომად არა ღირს:

სიბრძნე დიდი არს პასუხის მიუცემლობა
უსარგებლო (ლაქა) კაცის სიუცყვისადმი და
ურისხაობა მისი. რამეთუ კეთილ შობილსა
არა შუშნის ჩამოდგომა დაგარდომილისა:
სოკრატე ჩილოსოქოზმან ოდეს ისმინა ვი-
თარძედ რომელიმე პირი ჰლანძღევდა მას
და სწყევლიდა, მხოლოდ ესრედ სთქვა.
ვინაღდან კურთხევაჲ არა უსწავლიეს, მის-
გამო იწყევლები:

შინაური და გელულო თაგვი:

ი. ზოგზისე მოქალაქე თაგვი და მსო-
ფლიო თაგვი ურთი ერთსა მიიწვევენ ცაბ-
ლად. მსოფლიო თაგვი იწყობს გამართვასა
წვეულობისა თვისისასა უშორეს სადამე აღ-
ვილსა. და სოროდთ ვარ გამოიჯანს თვის
პაჯიოსანთ საზრდელთა. მცირე ბაკლასა, ნა-

მუსრავსა ეველისასა, და მცირესა ღორის
 ქონსა. რამეთუ ელასაკობის გამო რადე-
 ნიცა შეიძლო, ჰყო მონებისათვის მეგობ-
 რისა მისთვისისა. რომელი უმეტეს კმა-
 ყოფილ იქმნა მისი კეთილი გულით მიწვე-
 ვისათვის, ვირემც თუ უგემურთ და ცივთ
 სასრდელთათვის. ამისთვის გამხიარულე-
 ული მოქალაქე თავი იგი მხოლოდ წუჭ-
 რითა კბილისათა შეესებოდა სასრდელთა
 მათ, და ვერ ძალ ედგა ჭამა: რგორც იყო
 სასრდელის მიღება დასრულდა რა, მანცა
 მიიწვია სოფლით თავი რათა შემდეგ დღეს
 წარვიდეს სახლსა მისსა ესტუმროს. და დაი-
 ქაღნაცა ვითარმედ ფრიად ფაფუკნი სასრდე-
 ლნი განუმზადებდეს მისთვის ქალაქსა ში-
 ნა. რომლისათვის მხოფლით იგი წარვი-
 და ქალაქად წვეულებასა მისსა. და ერთ
 მშუჭნიერს ზალასა შინა იხილა განმზადე-
 ბული ჭურჭელი ერთი საგსეჲ პატიოსანი

კორცეული საზრდელებითა. ეარნა ძლიერ
 იწყო ჭამა რა უეცრივ მოხამან ერთმან განა
 ღო სასტიკად კარი ადგილისა მის საღაცა
 იგინი იმყოფებოდეს, და აშფოთნა განცხ-
 რომა ორთა მეგობართა მათ. რომელნი ყო-
 ვლითურთ შეშინებულნი განივლტეს ერთი
 ამიერ და მეორე იმიერ: წარვიდა რა მოხა
 იგი მუნით. მოქალაქე თავემან მოუწოდა
 მოუყასი იგი თვისი კვალად საზრდელად, რო-
 მელი მწყდარი კანკალობდის შიშისაგან. და
 ჰკითხა მას მსოფლიომან, თუ მრავალ გზის
 შეგემთხუჭვის შიშნი ესე ვითარნი? მანცა
 მიუგო. ყოველგზის შეიმთხუჭვის, რამეთუ
 თვინიერ შეწუხებისა არ შეიმღების სინა-
 რული: მიექცა მსოფლიო თავგი და ჰრქვა
 მას. კეთილნი ესე შენნი რაღცა იყვნენ, მა-
 ინცა მოსგენებული დამუჭნებაა არა აქუსთ,
 და მის გამო განმეორებით საცდურსა შინა
 შთადგებაა ჩემი არ ძალ უმსთ მაგათ. მაშ ჰვიე-

ბდე მშვიდობით, მე პირველ შევხატე ძლიერ
 არს საზრდელსა მაგას შენსა, არამედ აქ
 უწყოდე ვითარმედ დიდათ ვრაცს მე ვლასა-
 კობასა მას ჩემსა, ვირემც თუ ყოვლადსა
 სიმდიდრესა მაგას შენსა:

მაგალითი არს მდიდართ და ჩამო კაცთა,
 რამეთუ პირველსა თუმცა ყოველი სიმდი-
 დრე აქუნდეს განსუწნებაჲ არა აქუს, ხოლო
 მეორესა აქუს განსუწნებაჲ, არამედ არა აქუს
 სიმდიდრე. ვარსა მდგომარება ამისი ფრიად
 უმჯობეს არს უმფროს პირველისა. რამეთუ
 გული კაცისა დედუფალი არკი არს კორცისა,
 ოდეს მოსუწნებით იქმნების თვინიერ გუ-
 ლის კანკალისა, მას ზედ უმეცესი სიმდი-
 დრე არღარ შეიძლების:

არწივი და ყუავი:

ინ. არწივსა ჭანკსა შინა თვისსა ეაყრა
 სჯობილია ერთი და ცდილობდა განსვენასა,

გამოლებასა მუნით კორცისა და ჭამასა, არა-
 მედ ვერ ძალიდგა განცემა მისი რომელი
 საც ოდეს ხედვიდა ყუაგი ერთი, ხნდებოდა
 რათა კელიდამ დააცალოს მას იგი. ამისთვის
 ჰქრქუა ზაკვით. აჰა ვევე რა ფრიად დაძრო-
 მილსა ვხედავ შენ. აღფრინდი აღმაღლი ცად
 რაოდნათაც ძალ გიძს, და წყმოდთ შთამოაგდე
 სჯრიდია ესე ქვემოდ ქვათა ამათ შა. და რა-
 ოდნათაც მაგარიძვ იყოს, შეიმუსგრის: არ
 წივიც ვითარცა ერთი საკვირველი სიადგი-
 ლის მწოვნელი შეუდგა რხევასა ყუავისასა,
 და ჰყო ვერედ: არამედ რხევის მიძცემი
 იგი მხოლოდ თვისი სარგებლოვანებისათ-
 ვის ეცყოდა ამას. რამეთუ სჯრიდია შთარა-
 მოვარდა, შეიმუსრა. და ყვაგმან გამოლებითა
 მისგან კორცისა შეშჭამა იგი, და გაცინვით
 მისი ადვილად დაჰქერებისა განივლცო:

ყუაგი მაგალითი არს მსაკვარი კაცისა,
 რომელი მხოლოდ სარგებლოვანებასა თვი-

სსა ეძიებს. ამისთვის ჰერ არს ვაფროსი
 ლება ამფერისა მაცყუარისაგან, და არა რწ
 შენად მისდა. ამისთვის რამეთუ თვისი საქმის
 აღსრულების შემდგომ ვასცინავსცა: ჰკი-
 თხეს დიოვინე ჭილოსოჭოსსა, ვითარმედ
 რომელი მხეცი უმეტეს მაგნებელ არს? მი-
 უგო, ვარეულთა შორის გელი, ხოლო მი-
 ნაურთა შორის კაცი მაცყუარი:

მელი და ყუავი:

იბ. ყუავსა ეწყრა პირსა ნაცესი ყველი
 ერთი. მელამან მიიღო რა სუნი მისი, მის-
 წრაფა ყუავთან, და ჰრქვა ვანკვირვებით. რა
 არს ესე რომელსა ვხედავ! მე მსმენოდა ვი-
 თარმედ ბუმბულნი შენნი არიან შავნი. ვარნა
 უფალო ღმერთო, ჰი თუ ვითარ სწევთაკ ეო-
 ფილ არს ესე! ვიდრელა ფრინველი იგი წყ-
 ლის ხიტი (**signo**) შენსგედ სწევთაკ არ შეიძ-
 ლების ეოფად: გვეგდრები, უფალო ეუო,

მომიტყევე რათა მტირე ერთი ვიმსირო შენ
 სურვილისა ებრ ჩემისა. ჭეშმარიტს ვეც-
 ევი, შენ ვერედ მშუწნიერ ხან ხარ წინაშე
 ჩემსა ვიდრელა არა ვუწყი თუ ვითარ ვინა-
 რო შენსედ! ჰრქუაჯა კვალად განმეორებით
 უცკბილესი სიტყვებითა. მე მრწამს ვითა-
 რმედ მხოლოდი მშუწნიერება შენი არა არს
 საკუთარი სისრულე შენი. არამედ ბუნებამან
 ვინადგან ინება ყოფვჯა შენი უმეცეს სსუათა
 ფრინველთასა სრული, თვინიერ ეტკვისა მო-
 ვადლაჯა შენ ანგელოზებრივი ხმაჲ იერთი.
 ვფუჯავ ვითარმედ ევე ვითარი მშუწნიერი
 მეალობელი არა არს მალხართა შორის ჩუ-
 წნთა ვითარჯა ხარი შენ და ბუღბუღი: ამა
 სიტყვებით ყოვლითურთ განრამხიარულდა
 ყუაგი, ინება უწყებინება რომელ მელისა მის
 თქმული იგი არა არს ცყვილი. და განრადლო
 ჰირი რათა ჭეალობოს, ვაღებითა მით გან-
 ვარდა ჰირისაგან ყველი: ხოლო მელამან

წარიტაცა იგი, და სწრაფად წარსვლის ნება
 ითხოვა, და ვაცინებით მისი ჰრქვა: ფრად
 ვიგეძე სიტკბოებისაგან ეგელისა ამის, ვი-
 რემც თუ მშუწნიერებისაგან სმისა შენისა:
 იგავი ესე მაგალითი არს ამაოდ მოყუ-
 რებისა, რომელი ეგრედ დააბრმავებს ფი-
 ქსა კაცისასა ვიდრელა ცრუ ქებითა მოტ-
 ყუებად მისი და ვალალებად, ეგოდნად ვიდ-
 რელა ყოველთა ვაცინვად მის ზედა:

მელი და არწივი:

იგ. არწივსა აღეგენებინა ბუდე თვისი
 მუხის ხესა ზედა. და ხისა მის ძირშიდაც
 მელი ერთი ილუწიდა ლეკვთა თვისთა. ორ-
 ნიგეცა ესენი ურთი ერთისა მოყუარე მოხა-
 ნდეს: დღესა ერთსა წარვიდა რა მელი მო-
 შოვნად საზრდელისა. შთამოვიდა არწივი
 წარიტაცა უეცრივ მელისა მის ბლაშტნი,
 წარილო ბუდესა თვისსა და მიართვა მართ-

ვთა თვისთა: ოდეს მოიქცა მელი სოლოდ,
 და გულისხმა ჰყო მესობლისა მის თვისისა-
 ქმნული უბჭულოებაჲ, განრისხდა ფრიად.
 ვარნა ვინაჲცა არა აქუნდა იმედი მჯრისა თვი-
 სისადმი მიწევნისა რათა ძალ იღვას შურის
 მიება, რაჲცა შეიძლო იგი ჰქმნა. ვითარ თუ
 შურის მიებისა თვისისა ყოვლადი მხრუნა-
 ობაჲ დაუტევა ღმერთსა. ხოლო ღმერთმან
 არა განულო გრჯელმან ყამმან განრისხა ბორ-
 ოც მოქმედებაჲ იგი მისი. რამეთუ რავდენიმე
 დღის შემდგომ უმხერდა არწივი ვითარმედ
 მიწის მოქმედნი საღმთოდ სწირვედენ თხა
 სა ერთსა უბლასა ზედა კერპისა თვისისა-
 სა. რომლისათვის მოსულმან წარიტაცა მუ-
 ნით ნაკვეთი ერთი კორცისაჲ, რომელსა ზე-
 და მიკრულ იყუნეს რავდენიმე უცხლო-
 ანნი ნაკვერცხალნი, და წარილო ბუდესა
 თვისსა: და რადგან ბუდე იგი აღვენებულ
 იყო ბზითა, და სხუა ადვილ-დასაწვავი ნი-

ვთებითა, ერთობ მოეგზნა ცეცხლი. რო-
 მლით დატვირდნენ ძირსა მართენი იგი არწი-
 ვისანი: მას უამს მელი იგი რომელი მდ-
 გომარე ძირსა მის ხისასა უცდიდა, დაეცა მარ-
 თეთა მათ. და ვითარცა უქმნა მას არწივმან,
 თვითცა თვითო თვითოდ იპყრა ივინი და
 შეჭამა:

მელი არს მაგალითი უსამართლო კაცისა
 მის, რომელი გამოისახავს ფიქრსა ვითარ-
 მედ ბოროტის ქმნა უცხოასა პირისადმი არა
 რაჲ არს. გარნა მართალ არს ღმერთი რომ-
 მელი განსჯის მას, და რაჲსაც იგი სსუას
 უქმს, მას ჰპოებს თვითცა თუ კეთილს და
 თუ ბოროტს:

მოსუცი ღოძი:

იდ. ღოძი მოსუცებულებითა მიკნაგე-
 ბული ქუბსა ერთსა ვრდომილი იჯანჯოდის,
 ეგოდნად ვიდრეღა სული ეეღსა მოსლოდა.

სოლო პირუცყეთა ვინადგან იმა ვითარს მდ-
 ვობასა შინა ყოფნის ყამსა მისი არღარა
 ეშინოდის მისგან, ყოველს კერძოთ შოის
 წრადგეს მოვიდეს, რათა გულ-დასაკოდი სი-
 ცუდეებითა ჰყვედრონ და ლანძლონ იგი. ამის-
 თვის მოვიდა მუნ ვირიჯა, და ქადინით ბო-
 რბოქობითა ჰსცუოცნა მას წისლი: მას ყამს
 ვაჰ! ჰსთქვა ლომიან, და მოქცეული მელისა
 და ლორისადმი ეცუოდა. ლანძლვათა თქუწ-
 ნთა რაოდენიჯა მწარენი იყუნენ მაინჯ მოთ-
 შინებითა ეავსწევ. არამედ ვირიჯა ვინადგან
 იკადნიერებს ლანძლვასა ჩემსა, აჰ! ამასკი
 ვერღარ დავითმენ:

მოხუცი ლომი მაგალითი არს სიმდიდ-
 რისაგან შთამოგარდნილისა, და მოხუცებუ-
 ლი კაცისა რომელი მონათავან და მის მე-
 თავან თვისთა ისმენს ყუწდრებათა მოხუცე-
 ბულობისა თვისისა ეამო. არამედ ჭერ არს
 რათა მას ყამს უმეცეს ჰატივ სცენ მას და

მიიღონ მისგან კურთხევაჲ, არა თუ ეუჭდ-
რებოთა ვასცინონ მას:

ვირი და ფინა:

იე. ბატონი ერთი ოდესმე სიყუარულით
ფინისა თვისისა თანა თამაშობდის რა წინაშე
ვირისა. ვირმანმან მხილველმან მან მისი შე-
ჭნაჯრა ნეტარებასა მისსა, და სთქუა თავით
თვისით. რაჲსა ჰყოფს ძალლი ესე, რომელი
ესოდნად ბატონისა ხუჭნისა შეყუარების ღრ-
რსი შექმნილ არს? უკეთუ არ ლაქუცობით
ოდესმე დააწყობს ფერხთა მის ზედა. მაშ
აბა უკეთუ ამით საყუარელ ქმნილ არს ი-
გი, მეცა ვიქმ მას, და მით უფროს მცირე
ბირუცყვისა მის სწრაფად საეფარელ შევი-
ქმნები მისდა: სთქუა რა ესე, აღჭსდვა,
ორთა შემდგომთა ფერხთა ზედა სდვა, და
წინაშე ბატონისა მის მოუხერხებლობითი
სახითა ჰყო მსგავსად ფინისა მის: ხოლო

ბაჯონმან მან ფრიად განგვირგებულმან ამასა
 ზედა განამია შეუფერებელი სიყვარული იგი
 მისი. და მოუწოდა მონანი რომელნიცა მო-
 ვიდნენ რა დიდის ცემითა მიაგეს უმოქალ-
 აქობასა მას ვირისასა:

ღმერთსა თვითოეული კაცისათვის თვი-
 თო თვითო ბუნება და მდგობრება მიუნი-
 ჭებებს შეფერებული მისდაა. უკეთუ მდგო-
 რება ერთისა კაცისა გარდასულ იყო მეორესა
 ზედა, კაცი იგი არა შეიქმნებოდის კეთილ.
 მაშ აბა ჰერ არს რათა ყოველი ვინმე კმა-
 ყოფილ იყოს მდგომარეობისა თვისისა, და
 არა შეიძურონ ურთი ერთისაჲ, თუარა ვირის
 წყლითა მით განიბანვის იგუერი:

ლომი და თაგვი:

ივ. ოდესმე ლომსა ეძინა რა მწოლა-
 რესა. თაგვი ერთი მოვიდა მოასლოვდა და
 მრავალ გზის ურბენდის მას გარეშე, შემდგომ

იკადნიერაჲცა შესუთმა მას ზედ, რომლით
 გამოიღვიძა რა ლომიან იპყრა თავი ეგვიპტის
 თუშცა უნდა გასრესა მისი, არამედ სსე
 მე ესე შეჭრაცსა შეუფერებლად მრისსა-
 ნებისა თვისისა, და უტყვა მას წარსვლად:
 ხოლო თავემან მან რომელი თანამდებ იყო
 მისდა სიჯოჯხლისა თვისისათვის, არა გან-
 ვლო მრავალ ყამიან ჰქონდა საშუალი სამა-
 გიეროს გარდახდისა მისდა, ამისთვის რამე-
 თუ რაოდენიმე დღის შემდგომ შთავარდა
 ლომი იგი მასესა მონადირეთასა, რომლისა-
 თვის ღრიალისა და სმაურობისა მისისაგან
 იძროდის მალნარი იგი. ისმინა რა სმა ესე
 მისი თავემან ისწრაფა მივიდა მასთან და იწყო-
 ღრნა საბელთა მასისა მის რომლით შეკრული
 იყოფებოდა მოკეთე იგი თვისი. და ესრედ
 სიადგილით განარინა ლომი:

რაოდნათაჲც დიდი კაცი იყო, ესაღე რა-
 თა ყოველთა თანა უკბილად მოიქცე და დი-

ღსა თუ ზაცარასა სიკეთე უყო, რამეთუ მო-
ვალს ღღე რომელშიდ მცირე კეთილის ქმნი-
ერთი ღიდს საქმეს წარვიმართავს:

მერცხალი და სსუა ფრინველნი:

იზ. იხილა მერცხალმან ვითარმედ მი-
წის-მოქმედი ერთი სთესდა კანაფსა ისწრა-
ფა მივიდა სსუა ფრინველთა თანა და აუწყა
მათ ესე მეცყუჭლმან. მოვალს ღღე, რომ-
ელშიდ დათესილნი თესლნი ესენი ვაგნებენ
თქუწნ, რამეთუ აღორძინდების რა კანაფი,
შეადგენს მით ფრინველთ მონადირე მასეთა
და შევიანურობს თქუწნ ყოველთა: მაშ აბა
მისმინეთ მე და ყოველთა მოსულთა ამა ყა-
ნობილსაგან ამოკენკეთ შეტამეთ თესლნი ეს-
ენი. არამედ ამაოდ აძლევდა სწავლასა მათ,
რომელთა არა ინებეს ყოვლითურთ სმენა მი-
სი. და მეტადრე რომ ერთს უხმარ სმად
აღმოჩნდა სიჯეუთა იგი მათ წინაშე, და არა

ბრძენურ წინა-მსედველობად : როგორც
 იყოს აღმოცენდა რა კანაფი, მერცხალმან
 განმეორებით ჰქრქვა მათ. მოვედით აღმოვი-
 ღოთ ბოროტი ბალახი ესე, რომელი უკე-
 თუ უტვით, ფრიად უნდა ინახოთ : მიუგეს
 უკეთუ ენებავს შენ აღმოილე, ხუჭნ არა
 ვუაქუს დრო აღმოღებისა : დასასრულად
 შემომწიფდა რა განაფი, კვალად მივიდა მე-
 რცხალი და ჰქრქუა ფრინველთა. რაჲცა წი-
 ნასწარმეცუეუწლობა ვიყავ მე თქუწნ, არა
 განივლის მრავალი ყაში უნდა შესრულდეს.
 უკეთუ ენებავსთ განრინება თავისა თქვენი
 განივლცეთ ამა კერძოთ განშორდით : მიუ-
 გეს მათაც. წარვედ შენ საქმედ, ჭი მრავალ-
 მეცუეუწლო ებედო, თავი ვაგვიხეთქე, ო-
 დეს იქმნების ჩაწევეცა სმისა შენისა ! წარ-
 ვედ ხუჭნ არა რადსაგან ვუაქუს შიში : ის-
 მინა რა ესე მერცხალმან, დაუტევა ამხანაკ-
 ობაჲ მათი და განშორდა, ხოლო ფრინველ-

თა არა რწმენისაგან სიტყუათა მისთა ფრიად
 შეინანეს. გარნა რა სარგებელი, ვინაღვის გან-
 ვლო შევლებიხ დრომან, რამეთუ შემდგომ
 მცირე ყამისა გამოიღო კანაფი თვისი მო-
 ნადირემან, დაერისა შექმნა მასე, გამართა, და
 იპყრა ყოველნი:

მაგალითი არს სიბრძნისა, რომელ შემდ-
 გომ მოსასგლელთა რამეთა განზრახვით და
 მეგობრის სიტყვის შესმენით ჰერ არს ფნი-
 ზლობა და დროით შესაძლო საშუალების სმა-
 რება გარდასარჩენლად საცდურისაგან. უპე-
 თუ არ იმავე საცდურსა შინა წარწყმდების
 მსგავსად ფრინველთა მათ, რომელთაჲც ბრ-
 ძენს მეგობარსა მას არა უსმინეს და წარ-
 წყმდნენ:

ბაყაყენი გამოითხოვენ მეუფესა:

იწ. ბაყაყენი შებესრებულნი უმეფოდ
 მყოფობითა. დღესა ერთსა ერთი სმით შეს-

მასვენ, ჭი დიოს, მომეც ხუცს მეუფე ერ-
 თი, რომელი უწყოდეს მართვასა ხუცსსა-
 ხოლო დიოსმან გაიციხა უსიბრძნობასა ზედა
 მათსა, და დიდ ხანს არა აღუსრულა მათ სა-
 თხოვარი თვისი. არამედ სულ ბოლოს შე-
 ბესრებულმან მათი ღალატებისაგან, ჰქმნა ე-
 ნკარგულება უნებურად მათი ნების აღსრ-
 ულებისა. და შთააგდო მათს ცხასა შინა დვი-
 რე (ძელი) ერთი. რომლის შთაგდებით ეც-
 რეთი სმა გამოსცა წყალმან ვიდრელა შიმ-
 ითა მით შეშინდნენ ბაყაყნი, და შთასულნი
 წყალშიდ თრთითდნენ მწყედარნი: ხოლო შე-
 მდგომ მცირე ყამისა უმეჯეს გულადმან მათ
 შორის აღმოიღო წყლით თავი თვისი, და
 ზირველშიდ გაუბედაობის გამო შორიდგან
 შესედა ახალს მეფესა მას. შემდგომად ეგო-
 დნად განძლიერდა ვიდრელა მიახლოვდა მე-
 ლსა მას, და ბოლოს სილგით რომელ ერთი
 უძრავი რამე არს, იწყო სჯომა და ასგლა

ჩამოსულა მას ზედა : ამას შეუდგა სსუა ბაყა-
 ეო ერთი, მასაცა შეუდგა კვალად სსუა. და
 ესრედ ყოველნი აღვიდნენ მეფესა მას ზე-
 და. გარნა ფრიად იღრცვინეს ამა თვისს უძ-
 რავს მეფესა ზედა, ევოდნად ვიდრელა იხი-
 ვლეს დიოსთან, რათა მოსცეს სსუა მეუფე,
 რომელსა ძალ ედვას ძერა. ხოლო დიოსმან
 მიუვლინა მათ მეფედ ლაკლაკი. რომელმან
 მცირე ყამსა შინა უმეცეს ნახევრისა მათ-
 ვანი მოსწმინდნა შეგჳამნა : ხოლო ბაყაყთა
 ინმაურესცა საშინელის სმითა, ევედრეს, და
 ითხოვეს რათა მძლავრისა მისეან გარდარ-
 ხინოს იეინი : გარნა დიოსმან არღარ ინე-
 ბა სმენა, მეცყუჭლმან. ვინადგან თქუწნ არა
 ინებეთ მიღება კეთილი მეუფისა თქუწნისა,
 დაუთმინეთ აწ ბოროტ მომქმედსა მას, და
 შეიშინეთ რათა უარესმან ბოროტმან არა მო-
 იწიოს თქუწნდა :

დიოსი კერძ მსახურობის დროსან ცის დიდ კე-

რძნდ იწოდებოდნ , რანდენი კეთილიც რომ იქმნ
 ების ყოველსავე დიოსი ნბღევსო იფუოდნენ ამისთ
 ვის ბანყნინიერ ამნს შეევედრებინან რათნ მოსტეს მათ
 შეუფე :

მაგალითი არს მამხივართ მდრცვინგე-
 ლთ პირთა . რომელთა რაიკ უქმნა მაინც
 იდრცვინებენ , და არ ემადლებიან ღმერ-
 თსა . რომლისათვის ცუდად წარგალს საქმე
 მათი :

ცრედნი და მერა :

ით . ბერა საშინლად ომობდა მცრედთა
 თანა , რომელნი მეზობელ მისა იყუნეს : ხო-
 ლო მცრედთა მცერობისა ამისაგან განრი-
 ნებისათვის ჰგონეს ვითარმედ სსუა გზა არა
 არს , უკეთუ არ აღმოირჩიონ ფრინველთა-
 გან მეუფე ერთი რომელსა მალ ედვას პი-
 რდაპირ დგომა მცრისა მის . მიძინო შეიქმნა
 მეუფე , რომელი შესული სამცრედოსა მათსა

შეცუობისათვის ერთობის ძალისა მათისა,
 სწრაფად მივარდა ჯრედთა მათ და მოახლო
 უოველნი :

მრავალ გზის მოუთმენლობით გარდარ-
 ხენისათვის შეწუსებისაგან ერთისა იგვერ-
 საქმესა ჰყოფს ვინმე, ვიდრელა უმეტეს დი-
 დს შეწუსებასა შინა შთავარდების მით. კვა-
 ლადცა მტრის სელისაგან განრინებისათვის,
 გელსა უმეტესი ბოროტისასა მიეცემის იგი :

მწარავი და ძალლი :

კ. მწარავი ერთი ცდილობდა სახლსა
 ერთსა შესვლასა ღამით საქურდავად. გარნა
 მცველი ძალლი არა უცხვევებდა მას უცხრომე-
 ლად ეფუთ. ხოლო მწარავმან უხვენა ძალ-
 ლსა მას ნაცესი ერთი ჰურისა, გონით ვი-
 თარმედ მით ვალდებულს ჰყოფს ძალლსა
 დახუმებად : არამედ ვარ განამია იგი ძალ-
 ლმან თქმით მწარავისადმი. ზი ბოროტ მო-

მქმედო, მე მოვცეუვდებოდი, და მივიღებდი შენ მიერ მოცემულსა მაგას, უკეთუ არ მცოდნოდა თუ რა ფიქრით მაძლევდ შენ მაგას, წარვედ დაიკარგე ამიერ. რამეთუ არა რაჲს ძალ უძს ახენა ერთგულობისა ჩემისა:

მაგალითი არს სარწმუნო მონათა რომელნიც შესამინისა ეამო ერთგულობის ზიარდანი არა რაჲსა ჰყოფენ ბატონისა თვისისადმი. რამეთუ ქრთამი დაბრძალებს თუასა კაცისასა:

დედალ ორი და მეელი:

კან. იხილავს მეელი დედალ ორსა ერთსა მაკესა საშობლად მიახლებულსა, რომელსა ეცევის მოქალაქებრივი სმითა. დედალ, უკეთუ ინებებ მე შემწე ვიქმნები შენდა შობვასა ეოჭთასა. და უკეთუ გნებავს ეოჭთაჯა მათ შენთა მსრუნაობა დამანდე მე

რათა დაგიცვა ივინი. უწყოდე რომელ ხე-
 მთან ფრიად უშიშრად დაშობიან მიუგო-
 ლორმან. ნათლიავ, მე კარვით უწყვი მაგას.
 გარნა უკეთუმცა შენ ამა ხემი ადგილით
 ფრიად უშიშრეს წარსულას ინებემდე, მე ეს-
 რედ მეხუენების ვითარმედ გოჭნიცა და
 დედაცა მათი ამითა ფრიად უშიშრად დაშო-
 ბოდინან:

სათანადო არს მარადის შორს ლტოლვა
 უღმთოასა და ბოროტი პირისაგან, რამეთუ
 სიბოროტისადმი მიხვეული კაცი ვერ ძალ
 იდებს კეთილის ქმნასა, და რადსაცა ჰყოფს
 შესამინისა თვისისათვის ჰყოფს, და ცუბო-
 ლი ენით ააოხრებს სახლსა მეგობრისა თე-
 ისისასა:

მონადირე და ძაღლი:

კბ. მონადირე ერთი გაუდგა ირემსა ერ-
 თსა, და ცდილობდა თუ კმითა თვისითა, და

თუ სმითა საყვირისათა გამსწვევებას ძალლი-
 სასა, რომელი სიბერის გამო მიწყვეტილი
 არა შემძლებელ იყო: ხოლო ძალღმან მან
 რომელი უმეტეს ღონისაგან იყო მოწვევე-
 ტილ, ვირემც თუ სიმსნისაგან, ბოლო სა-
 ცადი ჰქმნა, და ევრეთი სისწრაფით მიიტ-
 რა, ვიდრელა წაეწია ირემსა და უკბინა მას.
 გარნა ნაკლებულება კბილთასა შეექმნა მი-
 ზესი რომელ ვერ ძალ იდგა შეწყობა შე-
 კაგება მისი: მას ყამს ოდეს იხილა მონა-
 დირემან ვითარმედ ნადირი იგი კელისაგან
 განლტოლვილ იქმნა, მიიტკრა ძალღსა მას
 ზედა, და იწყო გვემა და ლანძღვა მისი რო-
 მელ ყოვლითურთ უსმარი ხარო: მიუგო
 ძალღმან. მე რომელ არა ვარ ზირველი იგი,
 მიზესი სიბერე ესე არს: აწ ვალვიარებ
 რომელ არღა მაქუს ძალი, არამედ, ჭი უმა-
 დურო, შენცა ვაისსენიე სიმსნენი ჩემნი რო-
 მელნიცა მიქმნია ახალგაზღობასა ჩემსა:

დიდი უსამართლობა არს მოხუცებულთ
 მუშაკთა და მონათა დატევება და ყურის უგ-
 დებელობა მათი, და არ შეიძლების უზღ-
 რება მათი შრომის შეუძლებლობისათვის მა-
 თისა. რამეთუ განგლილს დროს გარდუხდ-
 იათ მათ ვალი თვისი. ამისთვის მათგან მხო-
 ლოდ დარიცების მიღება ჭერ არს, და და-
 უგიწყებლობა შრომისა მათისა:

კურდღელნი :

კვ. მალნარი ერთი შემრული სასტიკი
 ქარისაგან გამოსცემდა ჩვეულებისაგან უმე-
 ცესს სმასა. ხოლო მუნ მეოფნი კურდღე-
 ლნი მით შიშისაგან თრთოდნენ. ეგოდნად
 ვიდრელა ერთმან მათგანმან სთქვა. განვიგ-
 ლტოთ განვერინოთ რამეთუ აჰა ესე რა მე-
 სმის სმად მონადირისა, და ყეფად ძაღლთა : ნ.
 მისთვის სწრაფად ეოველთავე იწეეს განლ-
 ტოლვა მეესეულად ეოვლის კერძოდ : ნ.

მათ წინ დაუსვდათ წყლოვანი ადგილი ერთი, რომელმან აღუკრძალა მათ განლტოლვა რამეთუ ბაყაყთა გარედგან იწყეს წყალშიდ შთაყვინება. და ამა სმით ეგოდნად აღემატა კურდღელთა მათ წინამძღვარის გულისა შიში, ვიდრელა ვერლარ იძლო წინ წარსვლა, და ვერცა უკუნი ქცევა. რომლსათვის ეგრედ გაშფოთებული დაშთა, ვიდრელა არა უწყოდა თუ რა ექმნა? გარნა მათ შორის იწყო განსრასება ერთმან ამა შიშისა გამო რომელს ივინი ეგრედ სასტიკად აეთრთოლებინა. და ჰქცევა თვისთან მყოფ კურდღელთა მათ, აჰა ესე რა ვივლტვით ქარისა და ბაყაყთ შიშისაგან. სირცხვილი ჩვენდა: ამა სიტყვისაგან გამსწევდნენ კურდღელნი ივინი, და მოიქცნენ თვისაგე მალნარად:

კურდღელი, რომელი სასტიკად მოშიშარი არს. მაგალითი არს უსმართა კაცთა რომ-

მელნიც ამაო რადმისა დიდ რამედ შერაცხ-
ვით ქუჭყანას შეაშფოთებენ:

ქართული
ბიბლიოთეკა

თიკანი და მეელი:

კდ. თხა გამოანწყუდევს თიკანსა თვი-
სსა ბოსელშიდ, და წარგალს ველად მოვნი-
სათვის. ხოლო მეელი ოდეს ვულის-სმას
ჭყოფს ამას, დედის წარსვლის შემდგომ
მიისწრაფებს მივალს დარეკავს ბოსელის
კარსა, და შევლითა სმისა მსევასად თხისა
ვცუვის თიკანსა მას. მართვო ჩემო, წასგ-
ლის ყამს დამავიწყდა მოსურვილება შე-
ნი. ამისთვის ისწრაფე ვალე კარი რათა
სიყუარული ჩემი განვიცხადო შენ, განმი-
ლე კარი საყვარელს დედასა შენსა: ხოლო
თიკანმან გამოძგურეცელმან ნაწრალისაგან
კარისა, გაიჯნო იგი და მიუევო. რომელ არ
მალ მიმს ვაღება. მართლიად ვაქუს კი შენ
სმა თხისა, არამედ ბოროჯი იგი არს ვითარ-

მედ მე სსეულსა შესსა ეოვლითურო მეგ-
ლად ვხედავ:

იგაგისა ამისაგან ისწაონ შობებულთა რა-
თა შეილი თვისი არა შთააგდონ კელსა ბო-
როცი ამხანაგისასა, და თავისაგან არა შოი-
შორონ იგი. ხოლო შეილნიცა მტრის სმი-
საგან არა მოსტყუებდენ, რათა რომ არა წა-
რწყებდნენ:

ცხოვარი და ძალი:

კე. ძალი უხივლებს ცხოვარსა რაგ-
დენიძე ცხოველთ წინაშე, რომელ ჯურისა
ერთისა მოსაჯემ არს, მოძვესო, და ამტკი-
ცებდა უსამართლოებით რომელ მისესსე-
ბიათ: ხოლო ცხოვარძან დაამტკიცა და უხ-
ვენა მოსამართლეთა მათ გითარძედ ძალი
უსამართლობით თხოულობს მას, რამეთუ
თვით სრულიად არა რაჲ მიუღიეს მისგან.
გარსა რაოდნათაც ეცადა დამტკიცება ამი-

სი, დაჭკარვა სიმართლე თვისი. რამეთუ
 ძალღმან მოწამედ მოიყვანა ყუავი და მკე-
 რა, ეგრედ ვიდრელა ცხვარი იგი ყამსა მას
 მოწმობით მათითა თანამდებ იქმნა მიგე-
 ზად მისი, თუმცა არაოდეს აელო მისგან
 რამე:

უსამართლო კაცსა თავს ვერაფერ მო-
 უვალს. ამისთვის ჭერ არს მიცემა თხოვ-
 ნილისა მისისა, და შორს ლტოლვა მისგან.
 რათა სსუა რამეცა არღარ აგნოს:

გველი და მიწის მომქმედი:

კვ. მიწის მომქმედი ერთი განურის-
 ხდების გველსა ერთსა რომელი ახლოს სა-
 ხლისა თვისისა მკვიდრობდა, და იგოდნად
 გაცხელდების ვიდრელა აძლები აელსა ცუ-
 ლისა მიიტგრების მას ზედ მოსაკლავად: ხო-
 ლო გველი იგი განივლტვის მასლობელ ძალ-
 ნარად ეგრედ სწრაფად ვიდრელა ვერ იძლ-

ებს მიწევნას მისდა: შემდგომ რაჟმე ყა
 მისა იხილავს მიწის მოქმედი იგი რაჟმე
 მელ ყანობილი იფქლისა თვისისაჲ სეც-
 ევას მოუონრებიეს და გულისხმას ჭყოფს
 ვითარმედ გველისადმი ქმნული თვისი სიბ-
 ოროჯის რისხვა არს იგი, რომელი მოუ-
 ვლენიეს ღმერთსა ყანობილისა თვისისათ-
 ვის: ამის გამო დასაცხრომებლად რისხ-
 ვისა მის, იწყო მიება გველისა, რათა შე-
 რიდეს მასთან. და ოდეს ჰჰოა იგი, აღუ-
 თქვა მას ვითარმედ იმიერით არღარა რაჲ
 შიში აქუნდეს თვისგან, და ეგვერა რათა
 მოიქცეს თვისავე სოროდ: გარნა ამაოდ
 შრომობდა და იძულებულს ჭყოფდა მას, რა-
 მეთუ გველმან სრულებით ყური არ ათხუა,
 და სწრაფად განშორებულმან მუნით ჰრქვა
 მას. სიყვარულითა დიდითა მოგიქცეოდი სა-
 ნიდ შენდა, უკეთუ არ მცოდნოდა ვითარმედ
 ჰგერედლა ცულსა მას ინახავ შენ, და უკეთუ

შემძლებოდა დაგიწყება, თუ რა ფიქრით დღესა ერთსა ცუდი იგი აღიღე შენ ზემს ზე რდაპირ:

მრისხანება არს ვითარცა ალი ერთი ცუცხლისა, რომელი გამოხატულობისა მიერ განსურგებით აღანთებს ვულსა განრისსებულისასა, რათა შური იძიოს. რომლის გამო შეეცვლებიხსა სასე და ყოვლითურთ განსსვაგებულმან არღა უწყის თუ რაჲსა ჰყოფს? რომლისათვის სწურთნიდა პლატონი, რათა განრისსებულმან პირმან განიყადოს სარკესა, და არა რაჲ ჰქმნას მრისხანებითა, რათა შემდგომ არა ინახოს მსგავსად მიწის მომქმედისა მის:

მელი და ლაკლაკი:

კმ. დღესა ერთსა მიიწვია მელამან ლაკლაკი სახით თვისად ცაბლაზედ, მსურს შენთვის დიდი წვეულობის გამართვაო: და

კლაკმანს ანა უწინაღმდეგა და სიყვარულით
 მიიღო ზაჭივი იგი მისი. რომლისათვის
 ვანსაზღვრილს დღესა ეწვია: გარნა ზაჭივსა
 ფრიად მოქალაქებრივსა მას შეუდგა წვეუ-
 ლება ფრიად უმოქალაქებრივი. რამეთუ ყო-
 ვლადნი საზრდელნი რომელნიცა წინ წარ-
 მოსდგა მელმან იყუნენ რძით შემდგარნი
 შეჭამადნი თხლივ ფართოსა ტურტელსა
 შთასსმულნი. ეგრედ ვიდრეღა ლაკლაკმან ცა-
 ბლასა მას ვერა რაჲსა ძალ იდგა ჭამა, უ-
 კეთუ არ შესებითა ნიშკარჯისა ტურტლი-
 სადმი, ძლივს გემო საზრდელისა მის მიი-
 ლო: ხოლო მელმან შემსვლენელმან ყოვ-
 ლისა არა რაჲ დასჯოვა. და იცინოდაცა ლა-
 კლაკსა მას ზედა, რომელი შეწყრობით შრი-
 სხანებისა არა განააცხადებდის, ვინადგან უ-
 მეცეს შეწყენილი იყო იგი, ვირემც მში-
 ერი: მელის სისარულმან ამან არა გასძლო
 მრავალი. რამეთუ მასვე დღესა ლაკლაკმა-

სცა მიიწვია მელი იგი ცაბლად. და შეარ-
 თვა მას ჭურჭელი ერთი გრძელი და ვიწრო
 ექლიანი, შიგ სავსე წვრილად დაჭრილი
 კორცითა. რომელი თვით შთაყოფით გრძ-
 ელისა და წმინდა ნიშკარცისა თვისისა აღ-
 ვილად ჭურჭელსა მას შინა სჭამდის მოს-
 ვენებით, გამცინველი მაჯყუარი მელისა მის
 წინაღმდეგად ქმნულისა მის თვისისა, რომელი
 მან ეოვლადსა მას წვეულებასა შინა გე-
 რა რაღს ჭამა ძალ იდგა, უკეთუ არ ლოკვა
 ჭურჭლისა მის: რომლის გამო დამცოფ-
 ბელი წვეულობისა მის, და შებნედილი შიმ-
 შილით მიიქცა ეგრედ შერცხუწნილი:

მელი ვინადგან მაჯყუარი არს, მაგალითი
 არს მაჯყუარისა კაცისა რომელი ცდილობს
 მარადის მოჯყუებასა სხვისასა, გარნა არა
 უწყის მან ვითარმედ რაღსაჯა ჰყოფს, მას
 ვეცა ჰპოებს:

მეგლი და მეგლი:

კვ. დღეს ერთსა შევალს მეგლი მეგლის მაკეთის ხულად, და იხილავს მუნ მეგლსა ერთსა ფრიად მშუშნიერსა. პირველშიდ განჭკვირდების იგი სიმშუშნიერესა ზე და მისსა, ვარნა ოდეს იხილავს და გულის ხმას ჰყოფს ვითარმედ ქვისაგან შექმნილი უგრძობი მეგლი არს იგი და ვერა რაღასა გულის ხმას ჰყოფს, აჰ! იცუვის. ვითარ მშუშნიერი თავი არს მეგლი ესე, ვარნა ბრალი რომ ჭკუა არა აქუს:

მეცუობილებთა იქმნების ცვინისა მიერ, რამეთუ უკეთუმცა წმიდა მარღვნი (ჯამარნი) იგი ცვინისანი და მალნი მისნი კეთილნი იუხენ, ჭკვიანი იქმნების: ამის გამო სათანადო არს მარადის მზერა კაცის ჭკუისა, და არა მისი ვარეული შესედულობისა:

ევაგო და სირი: ქართული
ბიბლიოთეკა

კთ. სირი ბუმბულის გამოცვლის ყა-
მსა თვისისა განჭყრის ბუმბულთა. ესენი შე-
მოჭკრიბა ოდესმე ყუაგმან, შეიმოსა შეი-
შკო მათით. და სიმშვენიერის გამო უაღ-
რესად დასახა თავი თვისი უფროს სირისა.
გერედ ვიდრელა გამანარჯავნებულ ვაგორო-
ზებულმან დაუტყვია ამხანაკნი თვისნი და მო-
სული შეუამხანაკდა იგი სირთა: არამედ ლა-
ღება ესე მისი სწრაფად განიკიცხა. რამე-
თუ სირთა მათ სცნეს რა მაცუყუარებად იგი
მისი, ტყვილნი ბუმბულნი ივინი დაამრეს
მას, და მრავლითა გვემით განამიეს იგი ვა-
რე მოყვასობისაგან თვისისა: ხოლო მას
ყამს ევაგმან მან გერეთ ვაჟუწკვილმან გვე-
მულმან, ვერლარცა მალ იდგა მაინცა მეო-
რეთა მათ ევაგთაგან აზოგნად თანა შემწუხრედ

ყოფნის ღირსებისა, ვინადგან პირველშიდ
შეურაცხ ეყო მას იენი:

იგაგი ესე მაგალითი არს ღიდების მო-
ეუარე პირისა მის, რომელი სხვისი რა-
მებითა გაამწარცხებულ იქადნის. რო-
მელი თუმცა მარადის ცდილობს რათა გა-
რეულად იყოს მართული. გარნა შიგნეული
იგი მისი თუ რაა არს? სწრაფად იცნობე-
ბის სსუათაგან:

ბუზი და ეცლი:

ღ. მმართველი ეცლისა ერთისა ოდეს
ეცლსა თვისსა წარიყვანდის ქვიძოანს ად-
ვილსა, რომელს ორნი ძლიერნი ცხენნი
შიდევდეს სისწრაფით, ბუზი ერთი იხილ-
ავს მას, ბუზილითა მოსული დასჯდების
ეცლსა მას ზედა, და განმსახველი ფქრშ-
იდ ვითარძედა თვით მხოლოდი აცარებს ეც

ლსა მას, იცუოდის. აჰ! იხილეთ თუ რაოდენთა მტვერთა აღვაყენებ ავერ!

მრავალნი კაცნი არიან რომელთა გელთაგან არა რაჲ გამოუვათ და დიდ დიდს იძახიან. და სხვისგან ქმნულს რასმესა, ვითართუ თვით ექმნასთ საქმე იგი, ეგრეთ მოსთსრობენ მსგავსად ბუზისა. ამა ვითართათვის ითქვიან, ვითარმედ ჰატარა კაცნი დიდთა სიზმართა იხილვენ: არისცოცხელმან იხილა რა ლალი ყრმა ერთი, რომელი დიდ დიდს იცუოდა, ჰრქვა. ნეტარ თუ ფიქრსა შენსა განგლილნი ევე რაჲმენი მე შექონებოდა:

ბუზი და ჰიანტველა:

ლან. ბუზი ერთი ცდილობდა სიდიდის სიძარტლის მოშოვნასა, რათა აღსავალი თვდისი უფროს ჰინტველზედ უდიდეს იყოს. ამისთვის ლალობით იცუოდის ჰინტველსა. მე უმიზეზოდ არ მნებავს შენზედ უმაღლ-

ესად დასახვამ ჩემი: განიზრახე, თუ ვით
 არი მდგომარეობის უფალი ვარი მე?
 მელი დაბადებული ჩემსავე რჩეულ არს?
 არაოდეს გპრობობ, სადაც მნებავს შევალ პა-
 ლატი იყოს, უძარი იყოს. და თუ ვითა-
 რითა სასრდელებითა გამოვიზრდები მე! უ-
 წყის უფალი. კვალადცა ვითართა ბაგეთა
 და სახეთა ზედა განვისვენებ მე! სოლო-
 მენ, ზი საწყალობელო, სილგითა ამათი
 ძალ ვიმს მსევავს ჩემდა ეოფვა? მენ რო-
 მელი ფოღროსა ერთსა შინა მკვიდრობ,
 რომელს სსუა სასრდელიცა არა ვაქუს, უბ-
 ეთუ არ ძლივს დამძალი მარცვლითა ერ-
 თითა ცხოვრებ. და მისისაცა სსუა გწით
 ვერ ძალ ვიმს მოშოვნა, უკეთუ არ შრო-
 მითა და დაპრომითა დიდითა: მიუგო ჭინ-
 ჭველმან. ჭეშმარიც არს. რომელ თუმც
 პალაჯთა შორის მკვიდრობ მენ არამედ შე-
 მახეზრებელ ხარი ეოგელთა: მართულნი

იგინი, რომელთაც ვითარ თუ სულსელებსა
 სი ანარავ, ვდევნიან და ვწყევლიან. შენ მე
 შევიწყენარებ ვითარმედ საფხულითა შენ უმ-
 ფროს ჩემისა უმჯობესსა ცხოვრებას ატა-
 რებ. ვარნა სამთრით თუ ვითარ ვცხოვრებ
 უწყი მასაც? ოდეს სიცივით განდევნილი კე-
 დელსა შინა ერთსა წარწყმდები შენ საწყლად
 მშიერ მწყურვალე, მას უამს ქუჭზე მიწისა
 მე საზრდელებითა ჩემითა გამოვიზრდები.
 და იმა ძნიადსა დროსა შრომისა მის ჩემის
 ნაყოფსა ვიმუშვნებ და მიხარის: მაშ აბა
 სდუმნე, ჯი ხოლფოცო, და ამიერთ ნურღა
 შეურაცხ მეოფ მე. უკეთუ სახე ცხოვრებისა
 შენისა პატიოსან არს, ჩემიცა კვალად თვი-
 ნიერ სიმძიმისა რამისა ფრიად უშიშარ არს:

ზოგ ვზისმე რომელნიმე უგუნურნი მდი-
 დარნი მხერით სიმდიდრისა მის თვისისა,
 შეურაცხ ჭყოფენ მუშაკთა. არამედ სიმდი-
 დრე კაცისა ვინადგან სულსა ზედა კაცისა ჭვი-

ებს, ამის გამო მრავალი ელახაკი არს, რომელ
 მელ უფროს მდიდრისა მის უაღრესნი არს
 იგი ფრიად გაზდილობითა და სწეობითა:

მაიმუნი და მელი:

ღმ. დღესა ერთსა შეკრბეს ცხოველ-
 ნი რათა აღმოიჩინონ თავიანთშიდ მეფე. მაი-
 მუნი ბნდებოდა რათა თვით გამეფდეს. რომლის
 გამო წინაშე მათსა ჰყო რა მან სა-
 კვირველი თამაში ერთი, ეგრეთი სიუცქვი-
 ცით იხლუტომა და იცეკვა, ვიდრელა მოხე-
 რსებულობითა თვისითა ყოვლადისა კრებუ-
 ლისა მის გულთა მიზიდვის შემდგომ, კენ-
 ტიუცა მას ზედ აღმოვიდა, და იწოდა მეფედ:
 გარნა მელმან ვერ დაითმინა რომელ მაცუყუარი
 სერსიანობითა ამით ღირს იქმნას მაიმუნი დე-
 დების ამის. ამისთვის ინება საფრსის დემა
 მაიმუნისა მის, და მხვეწებელმან მისდა მღ-
 ვიმისა ერთისა რომელშიდაც განემზადა სა-

ფრსე მისთვის, და ზირი მისი დაეფარა ფო-
 თლებითა, ჰქცეა მას. უფალო, გაუწყებ გე-
 თარმედ ვაგლილთ დღეთა შორის მღვიმესა
 ამას შინა ვნავე გამოუთქმელი საუნჯე ერ-
 თი: აწ ვითარცა უწყის უფლება თქუწნი,
 შჯულოთ ყოველი საუნჯე მეუფეს ეკუთვ-
 ნის. შენ ხარ მეუფე ჩუწნი, უკეთუ საუნჯისა
 ამის უფალ იქმნები ყოვლითურთ აღარა რაჲ
 მოაკლდების გამდიდრებასა თქუწნსა: ამა
 სიტყვებითა მოცუეუგდა რა მაიმუნი, შთან-
 ცა მღვიმესა მას შინა. ვარნა არა თუ მხო-
 ლოდ ვერ ჰპოა მუნ იგი რაჲსაცა თვით ემი-
 ებდა, არამედ მელისაგან გამართულს მასე-
 სა მას შინაცა ვაება: ხოლო მელამან ვაჯი-
 ნვითა მისი იწყო ზანხილი მისდა. საცოდაო
 ბრყო, რა ჭკუით განისახე ფიქრშიდ სხუ-
 თა მმართველობა, ოდეს შენ თვით თავისა
 შენისა არ უწყი მართვასა?

მაგალითი არს უგუნურთ კაცთა რომე-

ლთა თუმც მსგავს მეფისა განსვენება აქუ-
 სთ, არამედ შთამოუდებიანლა პოვნასა სუ-
 უნჯისასა, და მით ქონვილისა თვისის წარ-
 წემედის შემდგომ დაშთებთან საწყალ და
 გიჯსულ:

ბაყაყი და ძროხა:

ღვ. იხილა ოდესმე ბაყაყმან ძროხა
 ერთი რომელი სმოვდა წყლის ახლორგს,
 და იწყო განსიგებაჲ ყოვლითა ძალითა, მე-
 ცუყსლმან ბლაშტისა მიძართ თვისისა. შვილო
 ხემო, არ შეიძლების ესე და გერ ძალ მიძს
 დათმენად, რომელ მე ზროხისაგან მუჯირე
 ჰასაკით გჭეიებდე. მიმზირე კარვად, ეცუ-
 ოდა, რამეთუ ვითარცა გჭეონებ აჰა ესე რა
 მას უნდა გაუთანასწორდე აწ მე სიდიდით:
 მიუგო ბლაშტმან, გერ ძალ გიძს შენ ვათა-
 ნასწორება მისდა, მუუდროდ ჰეიე: მაშ აბა.
 ჰკეკა, აჰა იხილე თუ ვითარ შევიძლებ!

მანცა ჰქრევა. ამაოდ ნუ შრომობ: ვარსა ბა-
 ყაყი. კვალად მარადის ვასივებითა მით იტ-
 ყოდა. ოჰ! ანუ მას უნდა ვაუთანასწორდე,
 და ანუ თუ... უტკუომან ბაყაყმან ვერ ძალ
 იღვა სიჯყვისა ამის შესრულებაჲ. რამეთუ
 ვანსივებითა ვაბერვითა მით ეგოდნად ვან-
 დიდნა ვიდრელა ვანსკდა:

რომელსაჯა თვისსჯე დიდისადმი მსჯე-
 რით ჰნებაგს შეცვლა მდგომარეობისა თვი-
 სისაჲ, და დიდ დიდთადმი მიბამებაჲ, მსჯე-
 ვსად ბაყაყისა ამის შეემთხვევის. რამეთუ
 ყოვლისათვის თვისი შესაბამი მდგომარეობა
 მიუჯყმია ღმერთსა:

ღამებუა და ფრინველნი:

ღად. ფრინველთა და ოთხ ფერსთა უ-
 რთი ერთისა თანა ჩსუბი აქუნდათ არკი, ომი
 ვაძალეს. და ოდეს ორ წყობად ვანყოფილ-
 თა იწყეს ბრძოლაჲ, ღამებუა მათი კერძოეთ

გამოსული, ვანგიდა კერძოდ მცერთასა რათა
 მოუძღურდნენ ფრინველნი, ვინადგან ჰხე-
 ბევდა წარწყმედა მათი: გარნა ოდეს იხი-
 ლა რომელ ფრინველთა მათ განიძარჯვეს,
 დატყვევებისათვის მათისა ფრიად იხანა: ხო-
 ლო გამარჯვებულნი ფრინველნი, და ძლე-
 ულნი ცხოველნი იეინი სამართლისად ვან-
 რისხდეს მის უსარგებლოსა ორგულებასა
 ზედა, და გამძევებულთა მისთა ამცნეს მას
 რომელ თვის ცხოვრებასა შინა არღარ ვა-
 მოხნდეს მათ წინაშე: რომლისათვის ვერ-
 ღარ ვაჭბედა ღამებუამან დღისით გამოჩენა,
 და ფრინავს ღამით:

ისწაონ ამისგან ორგულთა კაცთა, და
 თაგნი თვისნი განაწრფელონ. რამეთუ ესე
 ვითარნი ზირნი არავისამესთან ჰქეიბენ ერთ-
 ეულ, რომლისათვის შეურაცხ იყოფიან ყო-
 ველთაგან:

ცრედი და მიძინო :

ლექ. მიძინო ვრცელს უკან გამოდგომილი სდევდა ცრედსა, ვარსა ვერ ძალ იღვა შეწყობაჲ მისი. და ბოლოს მით თავბრუ დასსმული მთამოგარდაცა და მთავარდა ფრინველთა მონადირის მასესა. ხოლო ფრინველთ მონადირემან იპურა რა იგი, განემზადა მოკვლად მისი: ჰრქვა მას მიძინომან, ჭი უწყალოვ, რაჲ ბოროტი მიქმნია შენდა რომელ ვნებავს მოკვლა ჩემი? მიუგო მონადირემან. რაჲ ბოროტი ვქმნა მცრედსა მას შენთვის რომელსა ეგოდნად გამოდგომილი სდევნიდი შენ. მაშ აბა სიკუდილის ღირსი ხარო თქმითა, მოახლო იგი:

ო-დესმე მიუშვებს ღმერთი უძლართათა დევნად უბრალოთა. ვარსა შემდგომ მათ პირდაპირადცა გამოიყვანს სხუასა, და უძლართნი ივინი უძლთოჲთა წარწყმდებიან. და

მხოლოდ მოთმინება იგი უბრალოდსა და
ვირვეინდების:

თეოლოგიური
ბიბლიოთეკა

მელი და მეელი:

ლვ. მეელი ერთი სოროსა თვისსა გა-
სტალკევებული გამოიზრდებოდის საზრდე-
ლებითა თვისითა, რომელნიცა მუნ შეეკრ-
იბნა მას: ესე გულისსმა ჰყო რა მელმან
მიისწრათა მივიდა სილვად მისი. ამ ფიქ-
რით რათა რამე ეშმაკობითა გელიდამ წარ-
ჰსტაცოს მას საზრდელი: გარნა ვინადგან მე-
ელი ფრიადითა სიფრთხილითა უმსერდა მას,
მელმან ვერ ძალ იდგა რამის სელშიდ გა-
ტარება: ამისთვის განიზრახა რომელ უბე-
თუ ამით არ იქმნა, სხუა რამე გზა ჰპოოს
მისთვის: რომლისათვის წარსულმან სახ-
ლსა მწყემსისასა, აუწყა მას მელის სამკ-
ვიდრო ადგილი და წინ წამოდლომილმან მო-
იყვანა იგი მუნ. და მისცა რჩევა რათა ჰკ-

ლას ბოროტი მსეცი იგი. რამეთუ ვცეო-
 და, მრავალ გზის რჩეულნი ცხოვარნი მკ-
 ნნი შეუტანია მას: ხოლო მწყემსი მე-
 რაუდვა რჩევასა მას მელისასა და მივიდა
 მუნ, ზირველ მგვემელმან ჰკლა მგელი
 იგი, და შემდგომ მისი მოქცეულმან ჰკლა
 მელაცა იგი, რომელი სარგებლოანებისა
 თვისისათვის იქმნა გამცემი სხვისა:

მწყემსმან ღირსად წარსწყვიდა გამცემი
 იგი. რომელმან ვაცემითა მით სხვისა ჰგ-
 ონა კელშიდ ვატარებაჲ რამისა: ნმავ ნაი-
 რად უქმს ეშმაკიცა ერთ ღღეს გამცემთა
 ზირთა რომელნიცა სხუათა ერთი ერთისათანა
 წაკიდვით და შფოთის ჩამოგდებით ცოდვის
 მიზეზნი შეიქმნებიან:

მგელი და მცხოვარნი:

ღმ. ძალნი ეგრედ კეთილად სცვი-
 დეს ცხოვართა და უვლიდის მათ ვარეშე,

ვიდრეღა მეელნი ვერლარ ვაჭბედვედეს მია
 სლებასა მათდა, რომელნი სსუასა არა ჩაესა
 განიზრახვედეს, უკეთუ არ თუ რაჲ ჰქმნან
 რათა შესტამონ იეინი: და ვინადგან თვი-
 ნიერ დიდისა საცდურისა ვერ შეეძლოთ მე-
 ელთა ცხადი მძლავრობითა თავს ვაცანაჲ სა-
 ქმისა მის, დასტირდათ მსაკვრობით ქმნა-
 მისი. იხილეთ, ვითარი მსაკვრობა იხმარეს!
 შეავონეს ცხოვართა რათა შერიგება მოას-
 დინონ ურთი ერთისა თანა. მათაც შეიწყენა-
 რეს. და უშიშრობისათვის ეოველთა ინებეს
 ორივე კერძოჲთ მძევლის მიცემა: ბაღლნი
 მძევლად წარვიდეს მეელთა თანა. სოლო-
 ლეკვნიცა მელისანი ცხოვართა თანა: ჰგო-
 ნეს ცხოვართა რომელ ამით ფრიად უშიშარ
 იქმნეს იეინი. არამედ ფრიად ცუდად იქმნა
 საქმე მათი. რამეთუ რავდენიმე დღის შე-
 მდგომ ესმათ მეელთა სმჲ ლეკვთა თვისთაჲ
 რომელნიცა განშორებისათვის დედისა თვი-

სისაგან წუნწკულობდეს. საქმე ესე მიზე-
 ზად აღიღეს რა მეგვლთა მათ, მოაჩვენეს ზვენი
 რედ ძალლნი ივინი ძილშიდ. და შემდგომ
 მოსულნი მოიჭრნეს და დაეცეს ცხოვართა
 მიზეზად მოჯანით, რომელ რაჲსათვის გა-
 სტესეთ თქვენ შეკრულობის ჰირობაჲ, და
 ლეგვნი ხუჭნნი შეაწუსეთ? და ვინადგან არ-
 ლარა ჰვიებდეს მუნ ძალლნი რომელთ განგ-
 რინათ ცხოვარნი, ამისთვის მიეცნეს კელთა
 მტერთასა, რომელთაც სიადვილით წარიგა-
 ცეს ივინი უოველნი:

მაგალთი არს უგუხურთა კაცთა, რომე-
 ლნი რწმენით მტრის სიწყევლისადმი, განშო-
 რდებიან მეგობართაგან, და მით შთაბარე-
 ბით თვისი მათდა ბოროტ ბოროტად მიეც-
 ემიან კელსა უძლთოთასა. რომელთაგან მა-
 რადის შორს ლტოლვა სათანადო არს, და
 არა თუ მეგობრობის ქმნა მათთან:

მეშეშე და მალნარი:

ლწ. მეშეშემან (მეცყეურმან) ერთმან
 ეგედრა მალნარსა რათა მოსცეს მას რამ შემა
 ერთი ვასაკეთებლად ცულის ცარისა. სო-
 ლო მალნარმან ფრიად კეთილი, ჰრქუა,
 ბატონი ბრძანდები. ვარნა შემდგომ ფრიად
 ინანა ოდეს ცულის სმა ჰყო ვითარმედ ქმ-
 ნული იგი თვისი, დაქცევისა თვისის მი-
 ზეზი უნდა შეიქმნას: ვინადგან მეშეშემან
 მან ცულისა მის ცარის ვაკეთების შემდგომ,
 იწყო ვარდატრა ხეთა მათ მალნარისათა. დღეს
 ერთი მოჰკვეთა სუალე მეორე. და ესრედ
 ააოხრა ყოვლადი მალნარი იგი:

სათანადო არს ვაფრთხილება მარადის
 მოსასგლელო ზიანისაგან, და ბოროტი კა-
 ცის კელსა არა მიცემა იარაღისა, რომე-
 ლი შთამოდგომილი არს აოხრებად სხვის
 სახლისა. და ვინცა ესრედსა კაცსა შეწე-
 მსა

ნითა კელს წარუმართამს, იგი მით ზიანისა
 ცა კვალად თვისისა მიხედა შეიქმნებინს.

მელი და ყურძენი :

ლთ. მელი ერთი ოდეს შიმშილით ბნ
 დების, იხილავს მცეფანთა ყურძნისათა და
 მოკიდებულთა ძალად ხეთა ზედა, და ყო
 ველთავეცა შემომწიფებულთა. მოხერხე
 ბული ესე ნაცრობს კელშიდ ვაცარებასა მ
 თსა. ვარნა რაოდენათაც ზე ასლტების, ვერ
 ძალ ოდებს მიწევნად მათდა რათამცა სჭამ
 დეს: ამისთვის იხილა რა რომელ არა წე
 ვნად არს მისდა ძალი თვისი, უკუშ მოქ
 ცეულმან მიჰხედნა, და სთქუა. მცეფანნი
 ესენი უკეთუმცა მდომებოდა მე, სიადვილით
 შემეძლო მოღება მათი, და ჭამა. არამედ
 ეგრედ მწუხანედ და კუსედ მეხვეცებთან ივინი
 ვიდრელა არა ღირან ევოდენითა შრომითა
 მოკრეფა მათი :

მოპურნე კაცი ოდეს ჰხედავს რაამესა,
 და ვერ ძალ უძს მიღება მისი, იწყებს და-
 ცირებასა და არა რაად შერაცხვასა მისსა.
 ვარნა უკეთუძა შესძლებოდა მას კელშიდ
 გაჯარებაჲ მისი, ჭი თუ ვითარ განისარებ-
 დის! ესრეთნი არიან ბრიყენი მდაბიურნიცა
 იგინი, რომელთაც რადგან ჭკუა არა მიუწ-
 ვდებათ მეცნიერებასა ზედა, მის გამო მეცნი-
 ერებასა და მეცნიერს კაცსა დაამცირობენ:

მეგლი და ძალლი:

მ. მეგლი ლაპარაკობდის ძალლისა თა-
 ნა შესაბამს ცხოვრებასა ზედა, და შენატრი-
 დის მას სიმსუქნისათვის მისისა: მეგო-
 ბარო, ეცუოდის, ეგოდენ მსუქან და მშუ-
 წნიერ სილვით შენი ჭერ არს თქმად, რო-
 მელ მდგომარეობა შენი მდგომარეობასა ზე-
 და ჩემსა ფრიად ძალალ არს: მიუეო ძალლმან.
 ეოვლითურთ ნუ იეჭვებ მაგასა ზედა: მა-

რთლიად, საეგარელო, ოდეს განვიზრახავ
 რომელ შენ სხუა სადამე არა წევსარ შემდგომად
 თუ არ მალნარსა ერთსა მხოლოდ ველსა ვა-
 რე, და მრავალ გზისაჲ მშიერი ჭკუდები,
 ყოველს ქუჩყანას ჰსძულნართ შენ, განგამი-
 გებნ და ვდევნიან, ვერ მისწვდება ფიქრი
 ჩემი თუ ვითარ ცვირთულობ შენ ესე ვითა-
 რსა საცოდავს ცხოვრებასა. ხოლო მე ყო-
 ველნაართ კარვად გცხოვრობ. განსვენებით
 დავსწვები, და კარვად ვშტამ სახლსა ბაცონი-
 სასა ერთისასა, რომელი მრავალ გზის დამი-
 ყუაგებს მე: მაშ აბა განვიზრახე შენ, არა მაქუს
 სიძარტლე რათა დავსახო თავი ჩემი ყოველ-
 თავან უნეგარელესად: ხოლო აწ მრწმენე-
 ლმან ჩემდა ინებე მოსვლა შენცა ჩემთან,
 რაასაჲცა მე გჭეობ სახლსა შინა, ჰყავ შენ-
 ცა, და აჰა ესერა ამით თვინიერ სიმნელისა
 წილდებულ შეიქმნები ნეცარებისა ჩემისა:
 მიუგო მეველმან, რაასა ქმნა ჯერ არს? თი-

თქმის არ რაასა, ჰრქვა, ძალღმან, უკეთუ
 არ რომ აგაზაკობასა მაცას შენსა თანადან
 ნებე, და ხანდის ხან მოვლათქუცე ვაჯრო-
 ნსა მას ხუჭნსა. სსუა რადმის ქმნა აღარ
 დაძთების შენდა, უკეთუ არ ჭამა სმა და
 მოსვენებით მილი: განამეორა მეგლმან ყო-
 ვლითურთ გამხიარულებულმან, მეგობარო,
 უკეთუ სსუა რადმის ქმნა არღარ არს, და მხო-
 ლოდ საქმებითა ამით გაბედნიერებას ძალს
 ვიდებ, ყოველსავე ვიქმ შენზედ კარგად:
 სთქუა ესე, და შეუდგა ძალსა მას. სოლო
 სლვასა შინა გზასა ზედა იხილა მეგლმან
 ვითარმედ, კისრიდგან ძალლისა მის დაჯვი-
 ნულ იყუნენ ბალანნი, და ჰკითხა მიზგზნი:
 მიუეგო ძალღმან, ყვე იქმნების რგოლისაგან,
 რომლით მიმაბმენ მე: მივაბმენ! ჰრქუა
 მეგლმან, მაშ აბა შენ სადაც გნებავს ვერ
 ძალ ვიძს წარსვლა? ყოველთვის არა, ჰრ-
 ქუა, ძალღმან, გარნა თითქმის ყოველივე

ნანდომი ჩემი მომეძევა. მშვიდობითაა, მშ
 ქუა მეელმან, გზით უკუც მოქცეულმან.
 მე მდგომარეობასა შენსა არღარ შეგნაჯრავ.
 რამეთუ სურვილი ჩემი იგი არს რომელ
 მცირე კეთილნი მომეძეოდეს და მრავალი
 თავისუფლება: ამის თქმით იწყო სლვა:

ბუნებითი არს რომელ ყოველი სახის
 ცხოველსა ჰქნებაგს თავის უფლება. გარნა ნან
 დგილი და ჭეშმარიტი თავის უფლება კაცისა
 იგი არს რომელ თვით ბუნებასა თვისსა ჰჭ
 ლობდეს იგი, უბრძანებდეს, და ურიგოს ბო
 როცს რაჟმეს არ ჰყოფდეს, და მარადის თავის
 უფალი იყოს ვნებათაგან:

ს ა გ რ ძ ნ ბ ე ლ ნ ი და მ უ ც ე ლ ი :

მნ. დღესა ერთსა ნასწამთა გორცისა.
 თა განრისხებულთა მუცელსა ზედა ჰსთქვეს.
 ჩუქნ მარადის გიჯანჯვით შრომითა, გარნა ვი
 სთვის? უკეთუ არ ნაყროვანისა ერთისათ.

ვის, რომელი ყოველითურთ შრომასა ჩუწნსა
 კელს არ წააკარებს, და ყოველსა ნაყოფსა კი
 თვით მსოლოდი სჭამს: ამიერიით თვით ჰა-
 ოოს სარხო თვისი და იცხოვროს, იცუოდა
 კელი. მე ამიერიით არღარა რაას მივსცემ
 მას: ფერსი იცუოდა, მე ხოლოფოჯისა მი-
 სთვის რაოდენი მივლია მიშრომია! და გერედ
 დაშრომილ ვარ რომ აწ უნდა განვისვენოო:
 მუხლნიცა იცუოდენ. რააც უნდა იქმნას, ჩუ-
 წნ არღა ძალ გვიძს ადგილით შექვრას: და
 ესრედ თვალიდვან განგარდნილმან მუცელ-
 მან იწყო სწრაფად მოუძლურება. არამედ
 წარსწყმიდა რა მუცელმან ძალი თვისი, ყო-
 ველთ ნასსამთაჯა მასთან ერთად წარსწყმი-
 დნეს ძალნი (ღონე) იგი თვისი. და ერთობ
 დაეცნენ დაჯვინდნენ და შემდგომ მისითურთ
 ერთად წარსყმდნენ:

მშუწნიერისა მაგალითისა ამისაგან უნდა
 ვისწავოთ დამორჩილება უმფროსთა ჩუწნთა,

რომელნი მარადის სარგებლოანებასა ხუცხსა
 ზრახვენ რათა კეთილად ვიმართოთ: და რომ
 ელსაჯა არა ჰნებაგს დამორჩილება უმფროსი-
 სა თვისისა, სწრაფად წარწყმდების:

მაიმუნი და მელი:

მბ. მაიმუნი ერთი ეგვედრებოდა მელსა
 რათა კუდისაგან თვისისა მცირე რაჲმე უ-
 წილადოს მას: ბძაო, ეცყოდა, აჰა ესერა
 იხილე რომელ არა მაქუს სრულიად კუდი,
 ხოლო შენ კი მომატებულნი კუდი ვაქუს: მას
 უამს მელმან ცკბილს ლანარაკსა ამასა ზედა
 იწყო ყოვლითა ძალითა სიცილი, და შემდგომ
 მიუგო. უკეთუმჯა მქონებოდა ას კეცილად
 მომატებულნი ვრძელი კუდი, უმეტეს ვირჩ-
 ევდი მით ადგილის გუასა ვირემც თუ მაიმუ-
 ნისა ერთისა შემდგომისა კერძოჲს დაფარვასა:

მაგალითი არს მათი რომელნიც თვისდა
 უსაჭირო საქმებსა შთამოუდგებიან ინაჯგ-

რენ. და ოდესმე მდაბიურთაჲცა ჰნებავსთ ვუ-
ლის სმის ყოფა იმფერთა მნადთ რაჲმეთა
რომელთადმი არცა ჭკუა მათი მისწვდება და
არცა მათთვის საჭირონი არიან :

ცხენი და ვირი :

მგ. ცხენი ერთი ძალად მპყრობელი
თავისა დიდებით მიდიოდის, და ძვირფასი
სამკაულებით მორთულ შემკობილ მყოფობ-
ისათვის თვისისა ღაღობით იძროდის: ვირი
ერთი შემთხვევითად განმგლელი მუნით აელ-
ობა მას: ხოლო ცხენი იგი ვაგოროზებუ-
ლი ეცყოდა მას. ჭი უხმარო, შენ დაშთი ვზ-
ისა ჩემისა დამხლელად? წარწყმდი ამიერ,
უკეთუ არ გადაქელვითა შენი განვიგლი: დი-
დად შეშინებისა გამო მოერიდაცა ვირი და ვა-
ნივლტო ერთ კერძოდ: მას ყამს ცხენმან
მოინება გამოცხადება ძალისა თვისისა თუ
რაოდნად უაღრეს არს ვირისაგან, და იწყო

ყოვლითა ძალითა ვაჭენება. ვარს ვაჭენე-
 ბითა მით ვერგდ ბოროტ ბოროტად დაძურა
 ვიდრელა დაჭირიანდა, და იმიერით უსარე-
 ბლო უსმარი ცხენი შეიქმნა. ვიდრე ჰაჯრ-
 ონმან იხილა რა რომელ არღარ ივარგებს
 მიჭყიდა იგი მიწის მომქმედსა ერთსა: ო-
 დეს ვირი მოიქცა წისქვილად, რავდენიმე
 დღის შემდგომ იხილა ცხენი იგი რომელ
 გუთანში შეებათ და სნემდა ყანასა, და ფრიად
 განჭკვირდა. და თუმც მისგან ქმნული თვის-
 დამი შეურაცხ-ყოფის სამაგიეროესა შეემლო
 თვითცა მიეება. არამედ მოქალაქობის გამო
 არღარა რა უთხრა, და დიდად თანა მღმო-
 ბიერ შეექმნა მას:

დღესა ერთსა ჰკითხეს გზებოსა, თუ
 ღმერთი რაესა ჰყოფს? მანცა მიუგო. ვი-
 თარმედ მდაბალთა აღამაღლებს, და ლალთა
 გინა ამწარცავანთა ამდაბლებს: აჰა ესე რა
 ამასვე ახვენებს აზრი იგავისა ამის:

ირემი ისილაგს სასესა თვისს

წყალშიდ :

მდ. ირემი ერთი დაწმედილს წყალსა შინა ოდეს შთაინედავს, ეგრედ მოეწონების სიმაღლე რქათა თვისთა, ვიდრელა იწყებს შეურაცხყოფასა წივთა მუსლთა თვისთა. რო მელნი ფრიად წმინადანი არკი არიან შეუსაბამოდ გამოუხნდებოდნან მას: ოდეს დაღრომილი მით უმსერდა ეგრედ ფერსთა თვისთა, აჰა ესე რა მოიწია მონადირემან მუნ, და გამოჰკიდა მას ძალლნი: ირემმან ერთობ იწყუო განლცოლგა მისწრაფა ძალნარად (ცყედ) სადაც ხვეულ იყო იგი განლცოლგად. და ოდეს მსუბუქთ წივთა მიერ თვისთა ადვილად სრბით უნდა განთავისუფლებულ იყო იგი, აჰა ესე რა ვაებნენ მოედგნენ რქანი ივინი კპირს სეთა შორის, ეგრედ ვიდრელა შეკავებული დაშთა მით: მას უამს ისილა რა ირემმან რო

მელ უნდა შეწყობილ იქნას ძალთაგან,
 გამოიყვალა ფიქრი და იწყო თვისგან
 ურაცსეოფილი მუხლთა მათ ქება, და ქებ-
 ულთ რქათა შეურაცსეოფა:

თვის ჭკუაზედ მინდობილი და ამპარჯა-
 ვანი კაცი თვის მაგნებელთ რამეთა ზედა განს
 ცხრების, და აქებს სიმშვენიერესა თვისსა.
 არამედ მრავალი კაცისა წარწყმედის მიზ-
 გნი შექმნილ არს მშუწნიერება, ამისთვის
 რამეთუ კაცის მშუწნიერება არს ჭკუა, სო-
 ლო მშვენიერება დედაკაცისა კეთილობა და
 საბაჯიობა მისი:

გველი და ქლიბი:

მე. გველი ერთი შევალს მჭედლის
 სულასა, ჰპოებს მუნ ქლიბსა, და იწყებს
 ღრნასა მისსა: საწყალო სულელო, ეცემის
 მას ქლიბი, უწყი რაა არს რომელსა ღრნი?
 ვერ სედავ რომელ კბილთა შენთა ვერ ძალ

უძსთ ვნება და ქლიბა ჩემი. და ვინადგან მე ვქ
 ლიბამ რკინასა, შენ ვითარ დაქლიბად სარჩემი

ვინადგან ქუჩუე კბილთა მათ გველი-
 ხათა ჰგიებს შხამი, რაჲც იუოს ჰნებაგს მო-
 წამლა მისი, რომელი მაგალითი არს მძრა-
 ხველთა ბორბოჯი ენისა, რომელნი ყოველ-
 საგესა ჰვეემენ და ჰკბენენ. არამედ დღესა
 ერთსა თვისგან უძლიერესსა შეემთხვევიან
 არკი ივინი, მას ყამს ნაცულად მისდა ზიანის
 მიუცემისა თვით ივნებთან:

ვარეული კაცა და მელი:

მვ. მჭლე მელი ერთი ფრიად ვიწრო-
 ისა ნაჰურეჯისა ერთისაგან შევალს იფქლის
 ყანასა ერთსა, და მუნ სისარულითა დიდითა
 დაჰყობს მრავალს დღეს და სჭამს. და გვრეთ
 შეერეების მას ივი, ვიდრელა მჯირე ყამსა
 შინა გასუქდების ფრიად, ეგოდნად ვიდრელა
 ოდეს საჭირო შეექმნა ვამოსვლა მუნით

შეუძლებელი ვახდა ნაჯვრეცისა მისგან ვა-
 სვლა მისი, ვინაითცა შესულ ვეფულრომში
 ლისათვის დიდს შეწუსებასა შინა შთავარდა
 მით იგი და არა უწყოდა თუ რაჲ ჰყოს? და
 ოდეს ესრედ ერთი კერძოჲთ მეორე კერძოდ
 დარბოდის, არა მცოდნელი თუ რაჲ უნდა
 შეემთხვეს მას? გარეული კაცა (donnola)
 პირდაპირ ვაუდგების მას და რჩევასა ამას
 მისცემს: მეგობარო, ეცუოდის სიცილით,
 ვიდრე რომ მარსულობითა პირვანდელივით
 არა დამტლდები ვითარცა შემოსულ ხარ
 აქ, შეუძლებელ არს განრინება შენი ამიერ,
 და ამოდ შროძობ:

რაჲ შეცდუნებაცა აქუს კაცსა, სათანადო
 არს გაწევა მისი პატიყისა რათა განერინოს.
 უკეთუ ამპარცავან არს, უხმს სიმდაბლის
 ქმნა, უკეთუ ნაყროან, უხმს მარსვის შე-
 ნახვა მარსულობა, რათა გორციცა და სული-
 ცა მისი განერინოს:

სირი და ბუღბუღი :

მზ. სირი დრცვინვედის ჭერასა ზედა
 თუ რისათვის ცევილმან ღმერთებმან მომ-
 ცეს მე შეუფერებელი და უძნო სმა, სოლო
 ბუღბუღსა ცკბილი სმა: ცკბილი სმისა მის,
 იცუოდა, უმეცეს მცირისა ფრინველისა მის
 მე ღირსი ვიყავი ქონვისა, მე რომელი უ-
 მეცეს მშუწნიერ ვარ უფროს ეოველთა ფრ-
 ნველთა, რომელნიც ფრინავან ჭერასა შინა:
 მიუგო ცევილმან ღმერთამან რომელ ჭეშმა-
 რიც არს თქმული ევე შენი, ვითარმედ შენ
 ეოველთა ფრინველთაგან მშუწნიერ ხარ და
 ეოველთაგან უძნოდ შენ ჭეალობ. ვარნა ბუ-
 ლბუღი, რომლის სმაჲ უსამართლობით ემ-
 ურს შენ, ეოვლითურთ არა ნაცრობს ბუღ-
 ბუღთა შენთა. ვინადგან უწყის ვითარმედ
 ღმერთსა ნიჭი თვისი ეოვლისათვისცა გა-
 ნუყვიეს, და რაასაცა უნებებიეს მიცემა,

ყოველნივეცა თანამდებ არიან რათა ქონვი-
 ლსა თვისსა ზედა კმაყოფილ იყუნენ. მამა
 სადამე სდუმნე, და ნულარ იღრცვინავ. და
 შეიძინე რომელ ამპარცავნებისა მაგის შე-
 ნის განსარისსავად არ იქმნას ბუმბულნიცა
 ევე შენნი მიეილოს შენგან. რომლით ევ-
 ოდნად ვამპარცავნებულსარ:

კერძ. მსახურნი იცუოდნენ რომელ ვინად-
 ვან ჰერა დიოსის (**Giove**) ცოლი არს, ყოვე-
 ლთ ცევილთ ღმერთთა დედა იყო იგიო. და
 ქუჭყანასა უსობას ამღევსო: ნმა მიზეზისა.
 თვის სირიცა მას ზედ იღრცვინავს. რომე-
 ლი მაგალითი არს მოძურნე დედაკაცისა მის,
 რომელი რაჟსაცა იხილავს სსვისასა, ინაც-
 რებს თვით ქონვასა მისსა:

მეშეშე და მეკელი:

მწ. მონადირენი გაუდგებიან მეკელსა
 ერთსა შესაწყრობლად მისი. სოლო მეკელი

მეშეშისა ერთის სახლსა განლცოლვილი
 შევარდების დასამალავად, და შევედგებოდა
 მას რათა არავის განუცხადოს იგი. იგიცა
 აღუთქვამს მას ამას: და ოდეს მიაწიეს მო-
 ნადირეთა მუნ ჰკითხეს მეშეშესა მას. სადა
 არს მეელი, ნუ უკვე სახლსა შინა შენსა
 დამალულ არს? კადნიერი სმითა ერთითა
 თუმც უარ ჰყო მას ყამს მეშეშემან მისი
 იქ ყოფნა. გარნა თანგეცა თითითა უზგენე-
 ზდა მათ დამალული მელის ადგილსა: მის
 თვის მიისწრათვეს მუნ მონადირეთა. გარნა
 ვერ ჰპოეს იგი მუნ უკეთუ არ ადგილი მი-
 სი, რამეთუ ოდეს იხილა მეელმან რომელ
 ვაცემითა მეშეშისა მის განცხადდა თვით,
 სწრაფად წარვიდა განივლცო მუნით: რაგ-
 დენივე დღის შემდგომ შეემთხვია მეშეშე
 იგი მეელსა მას, და დაემდურა რომელ თვი-
 სი მოკეთობისათვის ვითარ თვინიერ მად-
 ლობის გარდახდისა განლცოლვილ წასულ

იყო იგი სასლიდგან: მიუგო მექლმან. მე
 ყოველითურთ არა მოგაკლდებოდი თანამდგმ
 ბობასა მაგას ჩემსა, და მოგებად ვიყავ შე-
 ნდა მრავლისა მადლობისა, უკეთუ არა მე-
 სილა ვითარმედ სიტყვა შენი თუმც იყო
 ფრიად კეთილი, გარნა საქმე შენი იყო ფრი-
 ად ბოროტი:

მაგალითი არს კაცთა მათ რომელნიც
 აღუთქვენ სიტყვას მისცემენ, გარნა არა
 დაიცივენ სიტყვასა მას. და მრავალნი მაც-
 უყარნიცა იპოებიან რომელთა სსუა არს სი-
 ტყვა მათი, და სსუა ნაირი საქმე. გარნა ვი-
 ნადგან მოწამე კაცისა არს მიცემული სი-
 ტყუა მისი, ამისთვის ფრიად დიდი სირცხ-
 ვილი არს დაპირება მსევასად კაცისა, და
 სიტყუაზედ დაუდგომლობა მსევასად პირუ-
 ტყვისა:

შოშია და ფრინველთ მონადირე:

მთ. შოშია ერთი იხილავს ფრინველთ მონადირეს ერთსა რომელი მართემა მასესა თვისსა. სულთ რაჲსა ჰყოფო? ეცყვის: მიუცეპს მონადირე, ვითარმედ ქალაქს გაშენებო: ნმა სიტყვითა მაკვილაკობა ემიზესა შოშიასა და მოვიდა მასესა მასთან, და მოახლოვდა რათა იხილოს. გარნა უეცრივ შეწყრობილ იქმნა მასესა მას შინა: მას ჟამს უხმაურა შოშიამან მონადირესა მას. ჭი უსჩულოვ, უკეთუ ამფერთა ქალაქთა აშენებ მარადის, ყოვლითურთ მოქალაქე გერ უნდა იხილო შენ მათ შორის:

მრავალნი არიან რომელნი თვისი საქმისა და ყოფის დამცოვებელნი სხვისი საქმების მებნას ჩხრეკას ჩამოუდგებიან, და ერთის ქმნულისა ვისამესი წინაშე მეორისა ვაძრახვით ვასამართლებით შთავარდებიან

მით კელსა ეშმაკისასა მსგავსად შავი ფრო-
 ნელისა მის: იეგვილიდოსა ჭკითხვს, გით-
 არძედ რით განჯსრების ღმერთი? მანჯა ჭრ-
 ქუა. ამას მხოლოდ ვუწყო ვითარძედ სსვის
 საქმის მეგბნელი მხსრეკელი კაცი სძულს
 და არ უყვარს ღმერთსა:

ლომი ვირი და მამალი:

6. იცუვიან ვითარძედ ლომსა ეშინის
 სმისაგან მამლისა. დღესა ერთსა ოდეს იწყო
 მამალმან ყივილი, ლომი ერთი განივლიდა
 მუნით. და ისმინა რა ლომმან სმა იგი, ეგრედ
 სასტიკად შეშინდა, ვიდრელა იწყო სწრაფად
 განლჯოლვა მუნით. მას ყამს ვირი ერთი
 რომელიცა მიდიოდა იმიერ იხილავს რა გან-
 ლჯოლვასა ამისასა, უტკუო იგი მხილვე-
 ლი ლომისა ესრედ გაქცეულისა, ჭვონებს
 ვითარძედ მისი შიშისაგან იგლჯოდეს იგი,
 და ამისთვის გამოუდგების მას უკან: ხოლო

ლომძან იხილა რა ვითარმედ არღარ ისმის
 სმა მამლისა, ერთობ მოქცეულმან იხურა
 ვირი იგი და დაჭელიჯა: მას ყამს ვირმან
 ყამსა სიკუდილისასა იწყო ღრიალი და ვაა
 მე! იტყოდა, ვითარ უტკუო ვეოფილ ვარ მე!
 ნუ თუ მხამდა მე რომელ გამოჩენისათვის
 სიმსნისა სიბრყევით მისული შთამოვდგო-
 მოდი ლომსა!

ვინცა გერა ჰსცნობს ზომასა თვისსა,
 და თვისგან უდიდესსა და ძლიერსა შთამო-
 უდგების, ფრიად უტკუო არს. ვინადგან ო-
 დეს ვისმეს არა ჰწებაგს მისდა ცუდის ქმნა,
 ხემგან ეშინისო, ჰგონებს. და არა უწყის
 რომელ მრავალს კაცსა ძალ უძს ქმნაჲ მრავ-
 ლისა, უკეთუმცა ჰწებევდეს:

სნეული ვირი:

6. ვირი საცდუროან სნეულგებასა ში-
 ნა იმყოფებოდა. ვარსა ოდეს იწყო გამრ-

თელებაჲ, ეგრეთი სმა მოეფინა მეელთა და
 ძალთა შორის ვითარ თუ ვირი იგი მსუ-
 ლამაძვალ იყოს: ამის გამო მოიჭრნენ მე-
 ესეულად ძალნი რათა მოჭკედების რა წა-
 რიჯავონ ცყავი მისი, და ოდეს უცდიდნენ
 ნამეტნავი მოუთმენლობითა თუ რა სმა გა-
 მოვალს, და ვირის ნამეობს ადგილსა მას
 ნაჭვრეტებიდამ უჭვრეტდნენ, იხილეს მუნ
 მუჯრუკი ვირისაჲ. უხმეს მას მეგობართა
 ამათ. შეილო, ვევედრებით ვუაუწყე, ვი-
 თარ იმყოფების დედა ვეგ შენი? უწყოდე
 ვითარმედ დიდად ვსწუსვართ მაგისტვის:
 მიუგო მუჯრუკმან შეცევით, ფრიად კარ-
 ვად არს თქვენ უნდომელზედაც უკეთე-
 სად:

სენოანნი და ბოროტნი კაცნი ცდილო-
 ბენ რათა ოღონდა თავიანთი მუცელი ვამ-
 ლეს, და სსუას რაჲც უნდა შეემთხვეს მას
 არა ზრახვენ ეოვლითურთ: გარნა კაცი შე-

საწევნელად კაცისა შობილ არსო, იცუვოს
 ჭილოსოძოზი:

კაცა და თავგნი:

ნა. კაცამან ერთმან რომელსა თითქმის
 ნათესავი თავგთა მოესწო, ინება რათა დანაშ-
 თენნიუცა გაუღიჯოს აღსოჯოს: გარნა უბე-
 ღურობითა კაცისა თავგნი ივინი უმეცეს
 ოსტაჯნი იყენეს. რომლისათვის დიდის სი-
 ფრთხილით უმწერდა კაცა რათა კელში გა-
 იროვინოს ივინი, და არ წარგმართებოდა შე-
 ნყრობა მათი: არამედ მე მათ შენყრობად
 გარო, იცუოდა კაცა, უნდათ არ უნდათ: ესე
 სთქვა რა წაიყარა ზედ ქბილი, მოიკუნჯა
 და მივიდა ცომის ლავანშიდ ჩაწვა: თავგმან
 ერთმან ოდეს იხილა მრევალი სწევაკი ივი
 რადმე, ჭეონა სორჯის ნაკვეთი არს, და მია-
 ხლოვდა მას. ხოლო კაცამან იწყრა ივი ჭა-
 ნკებითა და შეიკავა მუნ, სსუა თავვიცა ერ-

თი მივიდა მუნ, და ამის შემდგომ ყოველნი
 თავგნიცა შეიკრიბნენ მუნ. ვარსა ვერცა მკ
 თი ამათვანი მოიქცა უკან, ყოველნივე მო-
 სრსა: შემდგომ ყოვლისა მოხუცებულობით
 მინაგსებულმან თავემან ერთმან თავი გამო-
 ჰყო ვარე, და ერთობ ოთხივე კუთსე მიმ-
 სედგელმან თვინიერ წინ წარსვლისა იწყო
 განსრახვა ქბილ შეფქვეულ გუნდსა მას ზე-
 და: ნოლოს თავის გაქნევით სთქუა. მეგ-
 ობარო, შენი ვერცდ ვათეთრებაჲ არა რაად
 ღირს წინაშე ჩემსა. ვნებავს ქბილი იუ-
 ავ, ვნებავს ცომარა ანუ ცაძვი იყავ, რაღც
 ვნებავს იყავ, ათასმან წელმანც რომ ვან-
 ვლოს ერთ ვზისაჯ არ უნდა მოგეასლოვო
 შენა:

ორგული და მაცყუარი კაცისაგან სათა-
 ნადო არს მარადის შორს ყოფნა ღვთოლგა,
 თუშცალა ვარეულად წმიდა ჰირად მოხამდეს
 იგი: გამოცდილნი და ჭკვიანნი კაცნი კარ-

გად იცნობენ ამფერსა პირსა. ჰერ არს მად
 თი წურთნისადმი შედგომა:

ქართული
 ენის ლექსიკონი

ლომი და თიკანი:

ნგ. თნის შეილი ერთი ძალალი სარ-
 კმელისა ერთისაგან მხერთ იხილავს ლო-
 მსა ერთსა მიმავალსა ქვემოთგდ: გარნა ბე-
 დნიერ იყო რომელ ძალაღმან ადგილმან გა-
 ნარინა იგი მისი ხელისაგან: ამის გამო იწ-
 ყო მწარე გულ-დასაკოდი სიტყვებითა შეუ-
 რაცხეთფა ლომისა და მტრობით ლანძღვა
 მისი: ხოლო ლომმან ვითარცა იხილა რომ-
 მელ ვერ ძალ უმს მიწევნა მისდა, განრის
 ხებული სახითა ჰრქუა მას, ჭი ბრიეგო და
 ბოროცო, შენ ვერ შეიძლებდი ლანძღვასა
 ჩემსა, გარნა ლოცე ნამყოფს ადგილსა მაგას
 რომელმან გარდაგარჩინა შენ კელისა ჩემისა-
 გან. თვარა უკეთუ კელშიდ მთამეგდე შენ, მას
 უმს ფრიად განრჩეულად უნდა ეელაპარაკა:

თქმული კაცი შორიდგან მარადის დიდ
 დიდს იცევის. და ქადინითა სსუასა შეუკრ
 ცს ჰყობს. გარნა ოდეს ახლო მოვალს,
 შიშისაგან ნაღველა გაუსკდების: არა მკ-
 ბენელი ძალლი შორიდამ იეფუამსო, იცე-
 ვიან:

კაცი და ლომი:

ნდ. კაცი და ლომი ვიდოდენ ერთად
 გზად. შეემთხვა რომელ იხილეს გზასა შე-
 და ძეგლი ერთი, რომელი გამოსასეგდა ბუ-
 შბერაზსა ერთსა, რომელი ჰკლეგდის ლო-
 მსა ერთსა: ამას რომელსა ჰსედავ, ჰრქვა
 კაცმან ლომსა, ვაწყობინებს შენ რომელ
 ხუჭნ თქვენგან უფროს ფრიად მსნე და ვუ-
 ლადნი ვართ: მიუგო ცკბილის სმით ლო-
 მმან. უკეთუ ჩვენს შორისცა ყოფილ იყო
 ქვის ძალელი ვინა ძეგლის მაკეთი ვითარცა
 არს თქუჩნს შორის, მაშინ თქვენცა ხილ-

ვად იყავით უმეტესად ლომისაგან მოკლულთა კაცთა, ვირემც თუ ლომთა კაცისაგან მოკლულთა:

ბევლად ჰერქვილლე სახელით მსხესა ერთსა მოგვლა ლომი ერთი. და ქვისაგან კეთებული ძეგლი მისი მრავალს ადგილს ამართული აქუნდათ, რათა მხილველთა სი-
მსხე მიიღონ: მაგალითი არს მათი რომე-
ლნიც თავიანთ წინაპართა სიმდიდრესა ზედა იქადნაან, ხოლო თვით კი უსარგებლონი არ-
იან და უხმარნი:

კ ა ტ ი დ ა რ წ ე ი ლ ი :

ბე. რწეილმან უკბინა რა მკლავზედ კა-
ცსა ერთსა, და იგრძნო ცკვილი, ეგრეთ
მოუსვენებელ იქმნა ვიდრელა ინება ერთობ
შეპყრობა და გასრესა მისი. ამისთვის განი-
წოდა რა ხელი იპყრა, და ოდეს გასრესად
მისი იყო. ჰერქვა, რწეილმან, განიზრახე, რო-

მელ მე მსოლოდ ვიკბინე შენ, სოლო შენ
 ვნებაგს აწ მოკულა ხემი. ბრალი მე! მას ვაჟს
 მე ამ საქმის ღირს შევიქმნებოდი, უკეთუ
 მნებებოდა აღსენა სიჯოჯსლისა შენისაჲ :
 მიუგო კაცმან, უკეთუ ვქონებოდა შეძლე-
 ბა, უეჭოდ ჰყოფდი მასაც : ამის თქმით
 ვასრისა მოჰკლა იგი :

რაოდნათაც მცირე რამ ცოდვა ჰქმნას კა-
 ცმან ლუთის პირდაპირად, დიდად შეირაც-
 სვის. ამისთვის რამეთუ სიდიდისაგან ლუთისა
 ვანიზომების ცოდვა, უკეთუ ჰქონებოდა შეძ-
 ლება დამბადებელის პირდაპირად უმეცესი
 სიბოროტის ქმნისა, ჰყოფდა მასაც. თუმცაღა
 მომქმედი იგი თვით არა რაჲ არს. ამის გამო
 სჯულის ვარდამსვლელნი ირისხებიან ბო-
 როც ბოროტად :

ენოლი და მამალი :

ნვ. კაცი ერთი იყიდის ენოლსა ერთსა და ცაუბეებს მას დერეფანშიდ სასლისა თვისისა. იხილეს რა იგი მამლებმან, რომელნიც ვერ გაიგანებენ ამფერს მწირსა სტუმარსა, მიიჭრნენ მას ზედა და სცემეს ნიშკარტებითა. და იმიერთ ყოველ დღეს ესრედ აწუსებდნენ საწყალსა მას : ამისთვის განცალკევებული ერთ კუთხესა დერეფნისასა, ოდეს მწუნარედ სტვიროდის ენოლი, იხილა რომელ მამალნი შურის გამოიბძოდნენ ურთი ერთისათანაზა, და სთქვა, აჰა განვისასე ფიქრშიდ რომელ ამიერიდგან დაგიომინო მე. რამეთუ ვინადგან მეჩხუბარნი ესე ვითარნი ერთი ერთის კორცსა სტამენ ესრეთი ცოფიანობითა, ვითარ ძალ უმსთ ჩემთან მათ ცკბილად მოქცევა :

ენოლი ვინადგან მცაბალი ფრინველი არს

მაგალითი არს დამთმენი პირისა, რომელი მსგ
 რით სსუათა მაგალითისა ახუგებებს თავსა თვე
 სსა, უწეებული ვითარმედყოველსა პირსა უნდა
 აქუნდეს საცვიროთველი რაამე და დასათმენი:

ბუზანკალი და ჭიანჭველი:

68. ბუზანკალა მთელს ზაფხულსა შინა
 სსუასა არა რაასა განიზრახეგდის უკეთუ არ
 მხოლოდ კმითა თვისითა განმხიარულებასა.
 ახლოს ზამთრისასა დიდ შეწუხებასა შინა
 იპოა ცხოველი ესე რამეთუ არა რაა საზ-
 რდელი აქუნდა: ამისთვის განიზრახველი თუ
 ვითარ ვაჯარებად არს ზამთრისა? წარვიდა
 ჭიანჭველთან და ევედრა მას რათა მცირე რაა-
 მე იფქლი ასესხოს მას. მეცყუწლმან, რომ-
 ელ უკეთუ არა რაას მომცემ მე, უწყო-
 დე ვითარმედ შიმშილით სიკვდილი ჩემი
 გნებავს. ვინადგან ვფუცავ რომელ არა რაა
 საზრდელი მომზადებული მაქუს ყოველით.

ურთ : მიუგო ჭინჭველმან, ფრიად ბოროტად
 არს ქმნული შენი. ვინადგან ესამდა მუცლის
 ადის განსრახვით ქმნა მსგავსად ჩემისა.
 დროით შრომა და საზრდელთა გამსება ბე-
 ლელთა. მაშ აბა რაასა ჰყოფთ თქვენ მსა-
 ხულთ მშუჭნიერსა მას დროსა შინა? მე
 დღე თუ ღამე გვალობ ჰქრება ბუზანკალამ:
 მას უამს ვაცინვითა მისი ჰქრება ჭინჭველ-
 მან. ჭეშმარიტი არს რომელ თქუჭნ სსუა
 არა რაასა ფიქრობთ, უკეთუ არ მხოლოდ
 განცხრომასა, მაშა საღამე მისმინე მე, ვი-
 თარცა დაიწეე წელი ესე ეგრედცა აღას-
 რულე, რამეთუ ნახევარი დრო დავისარჩია
 არკი ვალობისათვის, დანაშტი ნახევარიცა
 დამთების შენდა ფერსულის დაბმისა და ცე-
 კვისათვის:

მაგალითი არს ცუდად მოსიარულე და
 მრავალ მოლაპარაკე კაცთა, რომელნი აქათ
 იქით ატარებენ დროსა თვისსა ამაო რამე-

ბითა. და შეძგომ წარსულნი შემახვენი
 შეიქმნებთან სსუათა რათა გამოწარდონ
 სოგრონ იგინი: ვინც ღუმილსა უწყის, მან
 მრავალი რამ უწყისო, იცევიან:

ეუავი და ცხოვარი:

სწ. ეუავი ერთი ახლოდა დახლოდა და
 დაჭრინებდა ზე ცხოვარსა. და მრავალ გზის
 ნიშკარტის ცემითა მისი განმსიარულდებო-
 დის: ნუ თუ გასამსიარულებლად შენდა ქმ-
 ნულ ვარ მე? ჰრქუა ცხოვარმან. რა მსათ-
 ვის მარადის მოხვალ მკბენ მე, და არ მისვალ
 ძალსა მას ზედა რომელი იგი იცუავს ცხო-
 ვართა? მის გამო, ჰრქვა ევაგმან, ესრედ
 გჭეობ, რამეთუ შენგან უმეცესად მისგან მე-
 შინის, უწყოდე რომელ მე უმეცეს კარგად
 მოვიქცევი ბოროტთა თანა ვირემც ბოროტნი
 კეთილთა თანა:

მავალითი არს ბოროტთა კაცთა რომე-

ლნიც მშვიდსა და კეთილსა კაცსა ვასცინ-
 ვენ და ჰკიცხვენ, გარნა მრავალ ცხინსა მ-
 ლებენ ივინი სამაგიეროსა საქმისა თვისისა-
 სა: რომელსაც ეძინის ლუთისაგან, შენ მი-
 სგან ნუ ეეძინისო. იცუვის ჭილოსოჭოზი:

მუსა და ლერწამი:

ნთ. მუსის ხე ვასცინოდა და ჰკიცხე-
 ვდა ლერწამსა მეცუულსა. ერთი მცირისა
 ქარისაგან იბერი, მე ფრიად მეცოდები შენ,
 ოდეს ვხედავ ახლოს წყლისა აღმოსულისა,
 სადაც სსუა სასით ვერ ძალე იღებ დგომასა
 უკეთუ არ მომდაბლებითა თავისა შენისა წი-
 ნაზე უძლურთა ქართა: მიმშირე მე და ისი-
 ლე თუ ვითარ აღმაღლებულ ვარ და ვითარ
 განმიმცკიცებდეს ძირი და ფეხვნი ჩემნი ვი-
 დრელა სასციკთ ქართა და ქარის შესალთაცა
 გუწინაღმდეგებ: ოდეს იქადოდის იგი ეს-
 რედ, უეცრივ აღმოხდა ქარის შესალი ერთი

და ეცა მუხასა, და ლერწამსა მას: ქარმან
 ამან რაოდენიუცა იქროლა ვერ იძლო ვნებო
 ლერწმისა. ვინადგან მომდაბლებითა წინ-
 აშე ქარისა მის სსუა არა რაჲ ექმნა, უპე-
 თუ არ შეიძრა მხოლოდ: ხოლო ყოვლადი
 ვნება შეემთხვა მუხასა მას. რამეთუ ოდეს
 ფიცსელად უწინაღმდეგა ქარსა და ჭკონა მტ-
 კიცმდ ყოფნა ქარის შესლისაგან, ეცა ვაც-
 ოფებული ქარი ერთი, და ეგრედ შეარყია
 ვიდრელა ვარდმოაჯრიალა იგი და დასცა მი-
 წად: და ამა ესერა ესრედ ამპარჯავანი სე
 იგი დაეცა ქუჭმე ფერსთა ლერწმისა მის
 რომელი ზირველ ეკიცხა მას:

მაგალითი ესე წურთნის დიდ დიდთა მდი-
 დართა მათ, რომელნიცა ამპარჯავნებით შეუ-
 რაცსყოფენ ვლასაკთა. ვარსა მრავალ ცნის
 მდგომარეობითა თვისითა მუედროდ დაძთე-
 ბიან ესენი, და მდიდარნი იეინი ქარის შეს-
 ლთა მიერ სოფლისათა დაეცემიან:

ჯორი და მეგელი :

ა. იხილავს მეგელი ჯორსა ერთსა რო-
 მელი სძოვდის ველსა. და თუმცა მეესეუ-
 ლად წარტაცვადიყო მისი, ვარსა იხილა რა
 სიფრთხილე და ჰასაკის ძალი ჯორისა მის
 რომელს ძალ ედგა დაფარვა თავისა თვისისა,
 იფიქრა ვითარმედ უმჯობეს არს საკვიით სე-
 ლში ვატარება მისი ვირემც თუ ძალით: ა-
 მისთვის მიეახლა სწრაფად მას და დასას-
 ვით თავისა დასელოვნებულ მკურნალად
 ინება წამლობა მისი: მე ჰრქვა, ვერედ ვა-
 მოცდილი მკურნალი ვარ ვიდრელა უკეთუ
 ვაქუს სნეულება რაამე მეესეულად ძალმიძს
 განკურნება მისი: ხოლო ჯორმან, რომელსა
 აქუნდა შიში მისგან, მიუგო. შენ მე დიდად
 დამაგალიანებდი, უკეთუმცა ვენება გამო-
 ლება ჩემგან ეკლისა ერთისა, რომელი შე-
 მესო ფერსსა: ამის თქმით აღიმალლა შე-

მდგომი ფერხი და უხვეხა მეელსა: ხოლო
 მეელი რომელსა სსუა არა რაა ჰნებედა უ
 კეთუარ შეფერებულ დრო რათა მივარდნ-
 ოდა ჭოარსა, მივასლა მას. და ოდეს იწყო
 მსერა, ეგრეთი წისლი სცა ჭოარმან მეე-
 ლსა მას ვიდრელა ცხვირ ზირ დნტურეული
 განივლტო: მას უამს ეოვლითურთ მოწეე-
 ნილმან მეელმან სთქვა თავით თვისით. ღი-
 რსად შემემთხვა მე საქმე ესე. რა საჭირო
 იყო ჩემდა ქმნე მკურნალობისა, რომელი
 სსუა არა რაა ვარ უკეთუ არ მხოლოდ ყა-
 სახი ერთი?

ფრთხილად იყავ რათა არა შთავარდე ამ-
 ლსა უმღთოაქსასა. და უკეთუ შთავარდნილ
 ხარ, ეცადე რათა რამე ჭკუის მოხმარები-
 თა განთავისუფლდე კელისაგან უმღთოაქსა
 მის. რამეთუ იარალი კაცისა არს ჭკუა მისი:

ვეშაპნი :

ან. ვეშაპთა ორთა ჰნებეგდათ ლობისა
 ერთისა ანუ ეკლოანი ადგილისა ერთისაგან
 წიალ სლვად განვლად, რომელი ვინადგან
 ფრიად სპირი იყო, უძლიდა მათ გზასა: ვე-
 შაპსა ერთსა აქუნდა თავი ერთი და კუდი
 მრავალი. მეორესა კუდი ერთი და თავი მრავა-
 ლი: თუკანასკნელმან ამან იგულსმოდგინა ეო-
 ვლითა ძალითა თვისითა, გარსა ვერ იძლო გან-
 ვლა. რამეთუ მრავალნი თავნი ივინი ერთი ერ-
 თსა დამძლელობას აძლევედეს. ვინაით სსუა
 რაჲმის ქმნა ვერ შეიძლო უკეთუ არ ვალემა
 გზისა ერთისა, რომლით მსოლოდი ჯანი ძლ-
 ივს შეიძლებდა განვლას: ხოლო მეორე ვეშა-
 პმან მუცირე შრომითა განალო გზა თვისი. რა-
 მეთუ მსოლოდმან თავმან მან განალო ნაჯგ-
 რევი ერთი, რომლით განვლო მან განსვე-
 ნებითა და გამწეგმან კუდთაჯა თვისთა გაატარა

ივინიუცა მუხით. რომლით განგლეს კეთილად
 თაგმანცა, სსეულმანცა, და ყოველთა
 თაგა:

ისწავონ ყოველთა, რომელ სახლთა
 შორის თვისთა ორი უმფროსი და მრავალნი
 თაგნი არ იყოლიონ, რომელთა ერთი ერთის
 მოუწონლობითა და უთანხმაობითა ააოხრონ
 სახლი: თუკეთუ თავად საქმისა იქმნების კა-
 ტი ერთი, ყოველივე რადმისა რიგში ჩაგდგ-
 ბით, ყოველივეცა მისდა მოწილ იქმნების,
 და საქმე ადგილად წინ წარვალს:

კუ და კურდღელი:

აბ. დღესა ერთსა ვასცინოდა კურდ-
 ღელი ერთი კუსა, და არცხვენდა მას თვისს
 ძნიად მოძრობასა ზედა: მოვედ, ჰრქვა, კუ-
 მან სანამლეო დავსდგათ. მე უფროს მალე
 მივაწვევ სესა მას, რომელი დვას ყანის ბო-
 ლოსა მას, თუ შენ: მიუგო კურდღელმან.

კუმან ერთმან ვითარ უნდა ძალ იდგას კუ-
 რდღელთან სლვად გამოსვლა, ჭკუა შეე-
 შლია მძაო, წარვედ შენ საქმეზედ: ამა რი-
 ვის ვარეთს საეანსა ზედა დაწვევის უწინა-
 რეს ჰერ იყო შენდა განზრახვად, რომელ
 მე ოთხ გზის გარჯასლტომითა მოვსტრი
 იგოდოენ გზასა, რომელისას ვერ შეიძლებ
 შენ ქმნასა ოთხს კვირაშიდ: ფიქრი არ არის,
 ჰქრეა კუმან, და წარუწყემდელობისათვის
 დროასა იყო სლვა: ხოლო კურდღელმან
 თვინიერ მონაღვლობისა უცევა კუსა წინ წა-
 რსვლა, ხოლო თავადი იგი ოდესმე თამაშო-
 ბდის, ოდესმე უკუშ მოიქცეოდის, და მოვნით
 ბალანისა გამხიარულდებოდის, მეცყუეული თა-
 ვით თვისით. მე უშიძრად ვარ, რომელ წარ-
 წემედულისა დროასა ხემისა მსწრაფლ ძალ
 მიძს შეძენა. ვარსა კუ იგი მარადის წინ წარ-
 ვიდოდის: ოდეს იხილა კურდღელმან რო-
 მელ მცირე ერთიცა დაძთენილ არს, რომელ

კუ ეწიოს ხესა მას, სწრაფლ გარდახუცა და
 იწუო მეხისაგებ წინ წარსვლა. გარნა საქმეს
 კელიდამ გაეგლო, რამეთუ კუ იუ მიწეგ-
 ნად იუო მუნ. და რაოდენიუც ვცადა ვერლარ
 შეიძლო კურდღელმან მიწეგნა, და მიწეგნითა
 კუსი მუნ, წარწყმიდა სანაძლეოჲ თვისი :

კუ მაგალითი არს მშრომელისა კაცისა
 რომელი მარად შრომითა რაოდენიუცა საწყე-
 აღ იუოს წინ წარმოვალს : ხოლო კურდ-
 ღელი მაგალითი არს უნაღვლეელისა კაცისა,
 რომელი ხოლფოცობით აცარებს დროსა
 თვისსა, რომლისათვის სხუანი მოსულნი
 წინ წაასწრობენ მას, და თავადი დაძთების
 ეგრედ : უოვლისა რადმის მძლეველი არს
 შრომაჲ, იცყვის ჭილოსოჭოზნი :

ძლარბლი და მკელი :

მგ. მკელი ერთი შექმთხვევის ძლარ-
 ბლსა, და ვინადგან ფრიად მშიერ იქმნების,

მიიტგრების მას ზედ რათა შესჯამოს: ხოლო ძღარბლმან იხილა რა იგი სწრაფად ნისწორა ეკალნი თვისნი: გაცოფიანებულმან მეგელმან არა უწყოდა თუ სიდვან იპყრას იგი. და ამისთვის ჰქრქვა მას ზაკვიით. უბეუ ინებებდე დაძრობასა შენგან ეოველთთ ეკალთა მაგათ შენთა ფრიად გამშვენიერდები. რამეთუ ფრიად უშვერად გაჩვენებენ შენ ეგენი. მაშ მისმინე და ამიერიით განიშორე ეგენი შენგან: ნუ ინებოს ღმერთმან, ჰქრქვა ძღარბლმან უმეტეს გამძართველმან ეკლებისა, მეგობარო, რამეთუ თუმცალა უშვერად გამაძახინებენ მე ეკალნი ესე ჩემნი, გარნა ფრიად კეთილად მიფარვენ მე კელისა შენისაგან: ერთი სახის ძღარბლი ძაღლის ოდენ არს, რომელი ეკალთა თვისთა ვითარცა ისარათა ესგრისო იცევიან მტერსა: რომელი მაგალითი არს ბრძენი კაცისა რომელი მხოლოსა უშიშრებასა თვისსა უყურებს და ეო-

ვლითურთ სხვის სიტყვას ეურს არ უგდებს რათა არა რაე იგნოს:

მელი და მამალი:

ად. მელა ერთი შემდგომ წარტაცვის მრავალთა ქათამთა შთაგარდა ბოლოს მასესა შინა რომელი მსოფლიოსა ერთსა გაეძარტათ მისთვის დერეფანსა შინა: და ოდეს უსარგებლოდ შრომობდის და ცდილობდის განჩინებასა თვისსა, იხილა მამალი ერთი. მამა, ჰქვია. ეგრძაღე, გაფუცებ რათა არა განძაცხადო მე, და უკეთუ ენებავს ქმნა საჭიროისა და დიდი მონებისა ჩემდა, სწრაფად წარგედ შეატყობინე მელთა ჩემსედ მოსული საცდური ესე და არქუ მათ, გეგედრები მოხვიდეთ განძარინოთ მე: ხოლო მამალმან დაჴფარა ეუღსა შინა ქონვილი სინარული თვისი რათა მალ იდვას შურის მიება მისგან, და ეფუცა მას საიდუმლოს შენახვა და ეო-

ველნაირათ დადებული თანამდებობისა მის
 აღსრულება. ვარნა ფრიად შორს
 ცვისაგან სიჭყვისა. რამეთუ ისწრაფა მივი-
 და წრფელად და მიუთხრა სახლის უფალსა
 ყოველი. მანცა მოსულმან სწრაფად იანერა
 და ჰკლა მელა, რომელი ყამსა სიკუდილისასა
 იცუოდის ცირილით. ვაჟ მე! ნუ თუ ჰერ იყო
 რომელ მეთხოვა შეწევნა მე მამლისაგან,
 რომლისა იგოდენნი ქათამნი მოძირჩვია:

ჰერ არს ყამსა სიძარჰვისასა მოძოვნა
 მეგობრისა, ყოველი ჰირისადმი კეთილის
 ქმნითა, რათა სიძარცხესა შინა თავადმანცა
 ჰპაოოს კეთილი: ამის გამო იცუოდის დიდი
 აღექსანდრე. რომელ ყოველ რაჟმესა ზე-
 და უაღრესი საწმუნო მეგობარი არს:

მელა და კატა:

მე. მელი და კატა ერთბამად ვიდოდის
 გზად. და სლვასა შინა იწყეს რა ლაპარაკი

სსუა და სსუა რამეთა ზედა, ბოლოს ჰქ-
 ება მელამან კაცასა. მეგობარო, მკვირვდ
 ნსრასვის გამო შენისა თანამდებ ხარ რა-
 თა აღვიარო ცხადად ვითარმედ ფიქრი ჩემი
 ფრიად უაღრეს არს სიწმიდავით შენზედ და
 ჭკუვა ჩემი ფრიად უდიდეს უფროს შენი-
 სა: მიუგო კაცამან, მრწმენის მე. არამედ
 გვედრები ვუმზიროთ რაჲსა სარგებლოვა-
 ნებად არიან იგინი შენდა აწ? ჰხედავ მონა-
 დირისა მის ორთა ძალთა მათ რომელნიც
 სწორად ჩვენდა მოდიან ვითარცა მეხვეწების
 მე? აჰა ესე რა უკეთუ არ მკვილდების, მს-
 აკვრობისა მაგის შენისა დასრულებად არიან
 იგინი. უკეთუცა მკითხავ მე, აჰა ნაფიქრა-
 ლი ჩემი. საქმე ჩემი ესე მხოლოდი არს
 რომელსაც უოვლადისა ქონვილისა შენისაგან
 უმჯობესად ვრაცხ: ამის თქმით ახლცა იგი
 და აღვიდა ხის წვერზედ. ხოლო მელამან რო-
 მელი იგოდნად მარჯვე იყო ვერ შეიძლო

ამის ქმნა, და თუმცაღა მრავალ გზის სერ
 ხიანობათა მიერ თვისთა აღუკრძალა და
 ცილია ძალღნი, და მრავალ გზის მათ წი-
 ნიდგან განიგლუცო. გარნა ამოდ. რამეთუ
 დასასრულად გერ ძალ იდგა განრინება, რომ
 მელთაჲცა იპურეს იგი და დასიეს:

ეცადე მარადის რათა წრფელი გზით არა
 განხვიდე გარე. რამეთუ რაოდნათაჲ მსაკ-
 გარი იყო, უფროს შენისა მსაკგარი სსუა
 გამოვალს, და მოვალს ყამი რომელ მრავალ
 ცოდინება ეგე შენი ვერღარა რაჲს ვასარგე-
 ბლებს შენ: მეცნიერნი იცევიან, ვითარმედ
 ფრიად დიდი სისულელე არს ჭკუასა ზედა
 თვისსა ქადინი:

მამალი და ინდოური:

მ. მამალი ბუნებითად მეშურნე არს.
 გარნა ინდოური მამლისა თანა ცხოვრებდის
 ერთად დერეფანსა შინა. დღესა ერთსა იხი-

ლა რომელ ინდოურმან ბუმბულნი თვისნი
 აბურძგლა (ვაიბერა) წინაშე ქათამთა.
 ას საგანსა ზედა მამალი ვაგეჭვიანდა და
 ჰქრქვა მას. მსაკვარო, ამაოდ არა არს წი-
 ნაშე ქათამთა ბუმბულთა შენთა აბურძგვლა.
 უეჭოდ გნებაგს სათნო ყოფვა მათდა და
 გადაბირვა მათი ხემენ: მანცა მიუგო, ი-
 მისთანა რადმეს ამბობ რომელი ყოვლითუ-
 რთ ფიქრშიდაც არა განმგლია, და უგუხურგ-
 ბით გაცხელებულ ხარ: რადსათვის ვერ ა-
 გიჯანია რათა წინაშე ქათამთა განვასიგო
 მე ბუმბულნი ხემნი, ოდეს მე ვითმენ რო-
 მელ შენ წინაშე ინდოურთასა მარადის ჰყ-
 ივი:

ვერეთი ცუდი სენი არს შური ვიდრელა
 მოაწყენს სხვის სიკეთესა ზედა. რომლისათ-
 ვისცა მეშურნის თვალი ვერ შეიძლებს გაცა-
 ნას სხვისი მშვენიერებისა, მეცნიერებისა და
 სხუა ყოვლისა რადმისა. და არ ჰნებაგს რო-

მელ სსუანი თანასწორ მისი შეიქმნენ, და
 ამით იცანჩვის მარადის ეულით ფუჭთ მო-
 ნთა მიერ თვისთა მსგავსად მამლისა:

ზროსა და ძალლი:

დმ. ძალლი ერთი დაწოლილ იყო თი-
 ვის ეროვასა ზედა, მოვიდა მუნ ზროსაჯა
 მცირე ერთი თივის სატმელად რომელი ში-
 მშილით ხნდებოდის. ვარსა ძალლმან მან
 აღუკრძალა და ღრტენითა კბილთასა მიგა-
 რდა ზროსასა მას: ჰი მეშურნე ცხოველო
 ჰქრქუა ზროსამან, რადსათვის განცოფებულ
 ხარ და ვერ ვიჯანს თვალი მცირე ერთი
 თივის ტამასა ჩემსა, რომელი ყოვლითურთ
 არა არს დასაჭირი შენდა:

მაგალითი არს მეშურნე ჰირისა რომე-
 ლს არ უნდა სხვისთვის სიკეთე, და მრუ-
 დი თვალითა უმწერს სსუასა. ჭილოსოჭო-
 ზმან ერთმან ოდეს იხილა ერთი ესე ვითა-

რო ჰირი მწუსარედ, სთქვა. კაცსა ამას ანუ
 ცუდი რამ საქმე შემთხვევია, და ანუ თუ
 სსუას ვისმეს რამე სიკეთე მიუღია:

ღამებუა და ფრინველნი:

მწ. ღამებუა იხილავს რა რომელ სა-
 ზოგადოდ ყოველნი ფრინველნი მას იძულ-
 ებენ, სასტიკი მოწყენილობისაგან განჯა-
 ლკეგებულნი ნახეთქსა მუხის ხისასა შევა-
 ლს. და ვერღარ გაჭბედავს დღისით ვარე
 გამოსვლასა, უკეთუ არ ღამით: ერთ გზის
 შემთხვა ვითარმედ ვარე გამოვიდა მუნით
 დღისით. ვარსა ფრიად ცუდად იქმნა. რამე-
 თუ ფრინველთა ოდეს იხილეს იგი ყოვლის
 კერძოდ მოჭრილნი ზედ დაესხნენ მას, და
 შემდგომ უმფროსმან თუ უმცროსმან მათ-
 განმან იწყეს სადილით ცემა მისი ნიშკა-
 რჯთა მიერ, და ვერედ განსდევნეს:

ღამებუა მხოლოდ ბნელს ადვილსა ფრი-

ნავს, ინადირებს ღამით რაჟმესა და სტამს.
 ვინაით სიბნელის მოყვარულ არკი არს, ვინ
 ვავს არს მძულველი კაცისა რომელს ვი-
 ნადვან მარადის ჰსძულს სსუა, მის გამო
 ყოველნიცა მოიძულებენ მას:

მეგელი და ძაღლი:

მთ. მეგელი ერთი იხილავს შორით
 ორთა ძაღლთა ერთი ერთისათანა მახსუბართა.
 განრაცხარდა ხსუბი, განიზრახსა მიახლოება
 მათთან და ოდეს ერთი ერთსა დასცემენ, სია-
 ღვილით წარტაცვა მათი: ამ ფიქრით წარ-
 სული სწორად მიიჭრა მათ ზედ. ვარნა წი-
 ნაღმდევად მოხუდა რამეთუ ძაღლნი იმ მი-
 ნუცს შერიგებულ იყვნენ. რომელთა იხი-
 ლეს რა მეგელი მოახლოებული, ფრიად ვა-
 ნისარეს, და შემდგომ ორნივე ერთბაშად მი-
 ჭრილნი დაეცნენ მეგელსა მას და დახიეს:
 ნაყოფანის წარწყმედა მარადის ჭამი-

სგან შეიმთხვევის: რამეთუ მრავალი ჭამა
 ვარდა მისი რომ მრავალი სსეულობის მიწვე-
 ჳი შეიქმნების, თანვე მრავალ საცდურსა
 შინა შთაგდებით კაცისა ბოლოს დაჭკარვამს
 კაცსა მას მსგავსად მელისა მის. ამაგ ნაა-
 რად შეემთხვევისთ კუალად სსუა სენის და
 შეცდომილობის შემდეგთაჲ:

ა რწივი და ეუაგი :

ო. დაეცა არწივი ცხოვარსა ერთსა და
 წარიტაცა იგი ჭაერშიდ. იხილა რა იგი ეუა-
 გმან სთქვა თავით თვისით. ნუ თუ არ მალ
 მიძს მეცა ქმნა ერთი ამფერი საქმისა: ნ-
 მის თქმით აღფრინდა მივიდა და დაეცა ერ-
 თს მსუქანს ცხოვარსა. არამედ ფრიად შო-
 რს დაშთა საქმე მისი არწივის ქმნულისა-
 გან. რამეთუ ევრედ ვაება ჭანკებით მაწყ-
 ლსა შინა ცხოვარისა მის ვიდრელა ვერ მალ
 იღვა განრინება. და დაშთა ევრედ ცხოვარსა

მას ზედა: ო-დეს იბროდა და ცდილობდა იგი
 ვარდარხენისათვის, გულის სმა ჰყო მწვენი
 სმან, ისწრაფა მივიდა იანურა გამაანწეველია
 ვალიაშიდ, და მისცა ყრმათა სათამაშოდ:

მაგალითი არს გლისნი კაცისა. რომე-
 ლი ვერ ცნობით თავისა თვისისა, რაასაუც
 იხილავს, ჰგონებს რომელ თავადსაუცა მალ
 უმს ქმნა მისი. ვარნა ოდეს შთავარდების
 საცდურსა შინა, მას უამს გულის სმას ჰყო
 ოფს ვითარს ყოფვასა თვისსა:

კაცა და მამალი:

ო-ნ: კაცა შევალს ბაკსა გინა დერკ-
 ფანსა, და მუნ მხილველი მამლისა ერთისა,
 მივარდების მას, იანურობს ჭანკებით რათა
 შექმნას იგი ერთს ზაუციოსანს საზრდელად
 თვისად: რაასათვის ესრედ მიუობ მე, ჰრ-
 ქვა მამალმან. სრულიად არ მამავონდების
 რომ ოდესმე ცუდი რაამე შექმნას შენდა რო-

მელ ღირს ვიყო ესრედ მოკვლისა კვლისა
 შენისაგან? მიუყო კაცამან მშვიდი სმითა
 უკეთუ ჰეროვანი რამ ვერა ვჭაოვო შენსედ
 დრჯვინვისა, და არა განგროსსო. მწარაობა-
 ნი შენნი რომელნიც მისილავს, თანამდებ და-
 ვმთები წინაშე ლუთისა. ზი უსჯულოვ შენ
 არა ხარ რომელი ყოველს დღეს შედინარ
 ზაჯრონისა შენის ყანასა და მიმოვლი, რათა
 თესული იფქლი იგი სჭამო. სიკუდილის
 ღირს ხარ შენო თქმითა, მოახხო და შეჭამა:
 დამხანგვრელი პირი მარადის ერთს ცრუ
 მიზესსა ჭაოებს რათა ქმნული საქმე იგი
 თვისი მართლად გამოხნდეს. და რაოდნათაჯ
 ეგედრო, არა დაურბილდების გული. რამე-
 თუ ცდილობს მხოლოდ რათა სხვის დახა-
 ნგვრით თვით ისარგებლოს, და არა თუ გა-
 ნისილოს ბრალი მისი:

ქათამი და მიწის მომქმედნი

საქართველოს
საქართველოს

ო-ბ. კრუსი ერთი თვის ახლად გამო-
შვებულთ მართვთა ჭეჭულთა აღიევანს
წარიევანს ენათა შორის, რომლით ფრიად
ვანშორდების ადგილისა თვისისაგან. და ო-
დეს უსრუნველად მიმოვლიდის, აჰა ესერა
ძერა ერთი აღმოჩნდა მუნ, და ერთობ ვან-
ემზადა, რათა დაეცეს მართვთა მათ: მას
უამს ქათამთან რაჟსაჲ ქმნა ძალ იდგა, ჰყო,
რათა ვანარინოს მართენი. რომლისათვის ვა-
ნლტოლვილმან ერთს მასლობელს უშიძარს
ადგილსა, ჰპოა მუნ ვალია ერთი, და შესუ-
ლი მას შინა დაიძალა: ხოლო მიწის მომ-
ქმედმან ოდეს იხილა იგი, მეესეულად მის-
ულმან იპყრა ქათამი მართვებითურთ და წა-
რიევანა: გარნა ქათამისა მის ნუგეშის-ცემა
იგი იყო რომელ მაინც მართენი ჩემნი ვა-

რდავარხინეო იცუოდა, უწყალო მცრისა მის
ჭანკისაგან:

თარგმანი
სიბრძნისა

ვითარცა ქათამიან უმეცეს იხება ცუ-
ვეობა ვირემც მართვთა თვისთა კელსა მე-
რისასა შთაგდება, ამავე ნაირათ უსმსთ მშო-
ბელთაცა შეილთა თვისთა ზრუნვა და ყურის
ვდება რათა მცრისა და ბოროტთ ამხანაკთ
კელსა არა შთაგარდნენ და არა წარწყმდნენ
ბოროტ ბოროტად:

მაიმუნნი და ბულბული:

ო-გ. დღესა ერთსა მაიმუნმან, და ბუ-
ლბულმან განიზრახეს ვითარმედ სიცუევიერ
შეიქმნან, და განისახეს ფიქრშიდ რათა კა-
ცად დასახონ თავნი თვისნი: მაიმუნი ჭეო-
ნებდის რომელ კაცსაგით შემოსვით კაცი შე-
იქმნების, ბულბულიცა ჭეონებდის რომელ
კაცსაგით ლაპარაკითა კაცი იქმნების: ვინა-
ით მაიმუნმან შეიმოსა სამოსი. ხოლო ბუ-

ლბულმანცა განიხეპირა რავდენი მე სოცევა.
 შემდგომ გამოსულნი თავიანთი ბუდისაგან
 ორნივე ერთად წარვიდნენ ქალაქად და სი-
 მრავლესა შინა აღმოხნდნენ: მსილველი მა-
 თი ერთობ სცეუდებოდის, არამედ ვინადგან
 მაიმუნსა არა რამს ლაპარაკი ძალ ედგა, და ბუ-
 ლბულიცა ერთსა და იმავე სოცევასა იცეო-
 დის მარადის. სწრაფად მაჯეუარება მათი
 განცხადდა: და ესრედ რომელთაცა პირვე-
 ლშიდ ჰგონეს ივინი ნანდვილ კაცად, შემდ-
 გომ მჯირისა ყამისა შემჯეობელთა იმათი
 ვითარებისა, ვარ განამიეს ივინი:

ბრიევი და ვაუზდელი კაცი ჰგონებს
 ვითარმედ სამოსის ჩაცმით და სსენებულთ
 კაცთა შორის შესვლით წარხინებული გამო-
 ხნდების, ვარნა არა უწყის რომელ მიძგრა
 მოძგრანი და ლაპარაკნი მისნი სწრაფად ვი-
 თარს ეოფვასა მისსა გამოაცხადებენ:

მგელი მელი და მაიმუნი:

ო-დ. მგელი და მელი წინაშე მაიმუნისა ცილობდეს ურთი ერთისა თანა: მგელი ხივოდა რომელ მელსა მოუწარავს საზრდელი ხემი: იგიცა უარ ჰყოფდის რომელ ცუცილი არს: ხოლო მაიმუნი მცნობელი ორთავეს ბუნებისა დიდ ეჭვნეულებასა შთავარდა თუ რომელს ერწმუნოს. ამისთვის ესრედ მხოლოდ განერინა. ორივე კერძოდცა მრავალი წინაღმდეგობის ქმნის შემდგომ, გაღდებულ ჰყო ივინი რათა არა ილაპარაკონ, და ესრედ ამცნო მათ. ზი მგელი, გამცნებ შენ ზღვევას. ვინადგან მოითხოვ შენ მელისაგან მას, რომელი შენგნით არა მიუღია მას. და შენცა ზი მელი, ჰერ არს რათა გარდუხადო. რამეთუ უარს ჰყობ ვალსა მას მელისასა რომელიც წარგინარავს:

უტკუონი არიან ივინი რომელნიც მე-

ცნიერების არა რაად შერაცხვით არ ცდი-
 ლობენ შეილთა თვისთათვის სწავლის
 ღებინებასა. რამეთუ მეცნიერი კაცი ყოვე-
 ლი საქმის გზის ჰოვნითა მშიერი არ დაშ-
 თების, და ყოვლის წინაშედაც ჰატივი აქუს-
 სიბრძნე არს მსგავსობა ღუთისაო, იტყვის
 ბრძენი ერთი:

მელი და მაყვალი :

ო-ე. კაცი ერთი გამოუდგა რა მელსა
 სანადიროდ მისი, იგიცა განლტოლვილი და
 მაყვალისა ხესა შინა შესული დაიძალა რათა
 უჩინოდ დაშთეს მდეგნელის თვალისაგან.
 არამედ იხილა რა ვითარმედ ეკალთა მაყვა-
 ლის ხისა მის თავ ჰირი დაახიეს, ამისთვის
 სთქვა თავით თვისით. ვითარი უჭკუობა არს
 მოქმედებული ესე ხემი რომელი ბოროტსა
 ამას შევეხიზნე! ოჰ! ეგოდენი სისხლი და-

გღვარე მე აქ რომელ არ ძალ ედვა მონა-
 დირესაცა დაღვრა მისი ხემგან: ეროვნული
ბიბლიოთეკა
 მაყვალის ხე მაგალითი არს ბოროტთა
 და ბრივეთ კაცთა რომელთა სტუმრის ზა-
 ტივის ტემა არა ჰნებავსთ. არამედ ყოველს
 ნათესავსა შინა ჰსჯული არს სტუმრისა და
 შწირის ზატვივის ტემა, და შესაძლო შემწ-
 ეობის მოწყემა:

კ ა ტ ი და კ ე რ ა ნ ი :

ო-ვ . კაცი ერთი არა განეშორებოდა
 კერანისა ერთისაგან, და მარადის მიეფერე-
 ბოდა და ეგვედრებოდა მას. შოგ ეზის სა-
 კუმეგელს დაუკმევდის, შოგ ეზის სალმ-
 თოს შესწირვედის, მის გამო რათა კერან-
 მან ოქრო და საუნჯე მოსცეს მას. გარნა ამ-
 აოდ შრომობდა, რამეთუ ეგრედ დაყრუებულ
 იყო კერანი რომე ფულიცა ერთი არ მისცა
 საწყალსა მას: ამისთვის კაცი იგი ნაცუ-

ლად ვამდიდრებისა, დაეღასაკდა: ვარნა მან
 ინც უკუ არა სდგა, არამედ იწყო შემეცხველს
 ლოცვა და სამსახური კერპისა მის. ვარნა
 ვერა რაა გაიროვინა სეღშიდ: რაამე დროს
 შეუდგინა უწყვეტლივ ქმნა ამისი, არამედ
 ცუდად განგლო: ბოლოს მოთმინება ვაუწყ-
 ედა, და დღესა ერთსა სასოწარკვეთილებით
 აღილო ცული დაჭკრა კერპსა მას და შეჭ-
 მუსრა დაანხსვრია იგი. ერთიჯ იხილა რო-
 მელ კერპისა მის შიენიდგან ოქროს ნანც-
 ვრეგები ვარდმოცვინდნენ. ოჰ! ოჰ! იცუ-
 ოდა შეკრებით მათი, რაა არს ესე! ვათარი
 საქმე არს ესე! სისარულით ჭკუას აბნეგდა:
 ნჰა, იცუოდა, მართლიად სულელი ცევილი
 ღმერთი ერთი, მე შემემლო რწმენა რომელ
 უმეტეს უნდა მესარგებლა ვგემითა ცემითა
 მისი, ვირემც თუ ვედრებითა!

გულ-ფიცნი უწყალო კაცი ვედრებით
 არა დარბილდების არამედ მძლავრობითა. ვი-

თარჯა ვერცხლის მოყვარე კაცი ვერც ვს-
 ლსა შინა თვისსა დახმავს ოქროსა, რომელ
 სრულიად არავის შეეწევის. გარნა მძლავ-
 რობა სიკუდილისა ვერც ჰყოფს რომელ
 განიბნევიან ყოველნი დაჯულნი ოქრონი იგი
 მისნი:

კაცი და ორნი დედა-კაცნი:

ო-მ. კაცსა ერთსა დაეწყო ვაჭარე-
 ბა, და ცდილობდა რათა სათნო ყეოს ორ-
 თა ცოლთა თვისთა, რომელთაგანი ერთი
 იყო უმრწემესი და მცირე ჰასაკოვანი, სო-
 ლო მეორე სხიერი: ესენი წადილობდნენ
 თვისდა შეფერებულ ყოფვასა თავიანთი ქრ-
 მისა მის. და ორთავეთაჯა შედგომილთა
 თვისი წადილისადმი დიდი ზრუნვა აქუნდათ
 რათა ერთმან მეორეს შემდგომ დაჰბარც-
 სნონ მას თავი: გარნა ამით საქმე კაცი-
 სა მის ფრიად ცუდად იქმნა. რამეთუ უმ-

უმრწემესი ცოლი იგი ოდეს იხილევდის
 თავსა მისსა ზედა მოსუცებულობის
 ნსა გათეთრებულს თმასა, განრისხებული
 ამოჭელეჭდის რაოდენ გზისაჲ ჰაოვინიდის
 მას: მეორე ცოლიცა იგი იხილევდის რა შავს
 ბეწვსამის თავზედ ყოველსავესა დაეღვებდა
 მას: და ესრედ მუცირე ყამსა შინა თავი გა-
 ცისა მის შეიქმნა მელოცი:

წრისცოცველ ჭილოსოჭოზი იცყოდა,
 ვითარმედ ერთს ბოროტსა დედაკაცსა შეუ-
 ძლია იმავე ჭკვიანებისაჲ წარწყმედა, მამ
 აბა უკეთუ ორნი და სამნი დედაკაცნი ერთი
 განდნენ, რაჲსა არ მალ უმსთ მათ ქმნა? ამის
 გამო შორაბაბელმან ბჭობა ჰქმნა, ვითარ-
 მედ დედაკაცზედ ძლიერი რაჲმე არა არს
 სოფელსა ამასა შინა:

მამა და შვილნი :

ო-წ. სახლისა ერთის მოხუცებულსა მრავალნი შვილნი ესუა. ოდეს მიაწია მან უკანასკნელს სიბერესა და იხილა რომელ ახლოს არს აღსასრული, მოუწოდა თვის-
 თან ყოველნი ძენი თვისნი. და იხილა რა
 რომელ ყოველნივეცა შეკრბენ მასთან, მო-
 აჯანინა წმიდა ჭოხნი, ყოველნივე ივინი შე-
 ჭკრა ერთ კონად და მისცა უხუცეს ძესა
 და უბრძანა განცესა მისი : მანცა მიიღო. გა-
 რნა რაოდენიუც ეცადა, და რაოდენათაც მრავალ
 გზის ღონე იხმარა რათა შეჭმუსროს, ვერ
 ძალ იღვა განცესა მისი : შემდგომ მისცა
 იგი მეორესა ძესა, მანცა შესამესა. გარნა
 ვერცა ერთმან და ვერცა მეორემან შეიძლეს
 განცესა კონისა მისი : იქმნა რა ესე, მოხუცე
 ბულმან მან მოიღო კონა იგი განსსნა განაჯა-
 ლკვევა ივინი, და ყოველს თვითოულსა მათ

თვითო თვითო ჭოხი მოსცა, და უბრძანა რათა
 განმეორებით სცადონ და შეჰმუსრონ. ვარსა
 მათ თვინიერ სიძნელისა ერთობ შეჰმუსრეს
 ყოველნი: მას უამს მიექცა მოხუცებული
 იგი და ჰრქვა მათ. ძენო ჩემნო, ოდეს ვა-
 ნგალ მე სოფლისა ამისგან ესრედ შევემ-
 თხვევის თქვენ. რამეთუ ვიდრემდის თქვენ
 ყოველნივე ერთი იქმნებით, ვერედ ძლიერ
 იქმნებით ვიდრელა ვერ ვის ძალუმს შეძ-
 ვრა თქუჴნი. ვარსა უკეთუ განსეთქილობა
 და უთანხმაობა შთამოვარდების თქვენშიდ,
 ვერედ მოუძღურებად ხართ ვიდრელა მცირ-
 ესა განსაცდელსა ერთსაცა ძალ უმს დამს-
 ობა თქვენი:

რაოდენი სელმწიფობანი ჰვიებენ ქუჴ-
 ყანასა ზედა რომელნი ყოველნივე ერთო-
 ბით განმტკიცებულ არიან, და რაოდენნიცა
 ყოფილან, რომელნი უერთობით დამსობილ
 არიან: ნმაგ ხაირად უკეთუ სასლისა ერთისა

მოსახლე პირთა და ძმათა შორის იმყოფებს
 ერთობა ვითარცა აუღებელი სიხარულის
 ბის სახლი და ძმობა იგი: ხოლო უკეთუ
 დაირღვევის ერთობა ესე და შევალს მათ
 შორის უთანხმოება, მას ყუამს სწრაფად ვი-
 თარცა დაირღვევიან თვით ივინი, ეგრეთვეცა
 აოხრდების სახლი იგი მათი:

სიჯრუის მოლაპარაკე მწყემსი:

ო-თ. მწყემსი ერთი სასაღილოდ ხან-
 დისხან იხმაურებდის პირდაპირ მელისა. თუ-
 მცალა არა რაესა გედვიდის: ხმაურობასა ამას
 ოდეს ისმენდნენ მეზობელნი განისწრაფებდ-
 ნენ შესაწევნელად მისი: ხოლო მწყემსი იგი
 მაღლობას უყოფდის მათ შრომისათვის, და ხა-
 დილობდის განცხრებოდის, და მრავალ გზის
 ამა ვითარად ქმნით თამაშობდის: გარნა შეიმთ-
 ხვა რომელ დღესა ერთსა მართლიად მოხული
 მეელი შევიდა ცხუართა შორის მისთა. იწყო

მწყემსმან მან მას უამს ღაღადება ემაურორო
 და მოწოდება რაოდნათაც სმა და ძალი მი-
 სი მისწვდებოდის. არამედ რაოდნათაც მო-
 უწოდა მათ შესაწევნელად უსარგებლო იქ-
 მნა. რამეთუ მესობელთა გონით რომელ
 ტყვილად სმაურობს, არა ინებეს წარსვლა
 შესაწევნელად: ვინაით წარემართა მით მეგ-
 ლსა მას და დასია ყოველნი ცხოვარნი:

სარგებელი ცრუ მოლაპარაკე კაცისა იგი
 არს რომელ სწორე ნათქვამსა მისსაცა არ-
 ღარავინ ერწმუნების, და არცა ერთსა მას ზედ
 რწმუნება ექმნების. რამეთუ სიცრუე წი-
 ნაღმდეგი არს ჭეშმარიტებისა ლუთისა: რო-
 ძლისათვის ძველს დროშიდ ტყვილად დამ-
 ფუსველსა ენას მოჭკვეთდნენ:

ძერა და ბუღბუღი:

3. ძერა ერთი ფრიად მოძივნებული
 შეიპყრობს ბჭყალსა შინა ბუღბუღსა ერ-

თსა: ჰი პერაგ, ეცყოდა ბუღბუღი, ცხო-
 ვრება ჩემი მომადლე მე, და აღვითქვამ
 ერთი ვერეთი ვალობის თქმასა რომელ გან
 ჰკვირდე. რამეთუ სმა ჩემი ვითარცა უწყი
 ასიამოვნებს ცევილ ღმერთებსაცა: მიუგო
 პერამან. თვინიერ ეტვისა გულმოდგინედ
 ვისმენდი სმასა შენსა უკეთუ არა გერძნო-
 ბდე შიგნეულად რომელ აწ უმეცრეს საჭი-
 როება მაქუს მე სასრდელისა ვირემც ვა-
 ლობისა: და ამის თქმით შეშტამა:

ეოველს რასმეს თვისი დრო აქუს, თა-
 ვის დროზე ქმნული საქმე მარადის კეთი-
 ლად იქმნების. მრავალი კაცი არს რომელი
 საქმის ყამს ამო რამებისადმი გაყოღვიოთ
 საჭირო საქმისაგან შორს დაშთენილი საქ-
 ყალ იქმნების:

ლომი და მელი:

35. ო-დეს ლომი მეუფედ დავგორგვი-
 ნებად იყო, განსტა ცნობა ყოველთა ცხო-
 ველთა რომელ მოსულთა მისდა ქვეშევრდო-
 მობა და მონება აჩვენონ, რომლისათვის ყო-
 ველთაცა მიისწრაფეს მივიდეს და აღუთქ-
 ვეს მას მარადის მოჩხილებასა ყოფგა: ხო-
 ლოდ მეღმან შეიგვიანა და ყოველთ შემდ-
 ვომ აღმოჩნდა წინაშე ლომისა: ხოლო ლომი
 ოდეს მრისხანებით უწყრებოდის, მიუგო
 მეღმან მდაბალი ხმითა ერთითა. უფალო ჩე-
 მო, დროება არ მომეცა აღმოჩენისა წინაშე
 უფლებისა თქუწნისა. რამეთუ სიყვარული
 იგი რომელი მაქუს თქვენ ზედა ხოლოდი
 მიზეზი შეიქმნა შეგვიანებისა ჩემისა, ვინა-
 დგან ვულისხმა ვჭყავ რა გამეფებოი თქუ-
 წნი ვისწრაფე კერპისა თანა დასაკითხავად
 თუ რაოდენს გრცელს ყამსა მეფობად ხართ?

ხოლო კერპმან, რომელსა მარად ღღე ვე-
 ვედრებოდი თქუწნთვის ჭი მეუფეო, მათ
 წყა ჩემდა სასინარულო ამბავი იგი რომელი
 მაქუნდა გულსა ჩემსა. ჩამეთუ დაამტკიცა
 ვითარმედ ლომთა შორის არა ქმნილ არს
 მეუფე ერთი და არცალა ამიერთ ფოფად არს
 ეგრედ ბედნიერი და ვრცელს ყამს მმეფებელი
 ვითარცა თქუწნ: და აჴა ესერა ამბავისა ამის
 თუმც ერთი საათით აღრე ვინებე უფლებისა
 თქუწნისათვის უწყებინებად. არამედ კერპი-
 სათანა შეგვიანებამან არ მიუცევა ქმნად: გა-
 მართლების სიტყვანი ესენი ეგრედ სათხო-
 ეყო ლომსა მას, ვიდრელა არა მხოლოდ
 არა ვანურიხსდა მას, არამედ ემადლაჯა ნა-
 ცვლად შრომისა მისისა, და ყოველთაგან
 უაღრესი სიყვარულით მიიღო იგი:

ლომი ესე მაგალითი არს იმფერთ ბა-
 ცონთა რომელნიც პირ მომთნე და ფარის-
 ებელი კაცის სიტყვასა უმეტეს ერწმუნე-

ბიან და პატვის სცემენ, ვირემც სოცევა
 თა სარწმუნო მეგობრისა თვისისა
 ლი ცდილობს სასარგებლოდ მათი. რამე-
 თუ პირმოძინენი ივინი ეოველს რასმესა-
 ცა ჰყოფენ და ბოლოს უბრალოთაც ვამო-
 ვლენ:

დედა და მწარავი შეილი მისი:

36. დედა ერთი. არა ვანრისსეგდა სრუ-
 ლიად შეილსა თვისსა მცირე მწარაობისათ-
 ვის რომლისაცა ყრმობიდგანვე იწყო ქმნა
 მან და ჩვეულებად შეექმნა იგი. რომლისა-
 თვის რაოდნათაც აღორძინდა იგი ჰასაკითა,
 იგოდნად სიბოროტეცა ესე აღორძინდა მას-
 შიდ: უამსა ყრმობისასა აღილო რა სსვის-
 გან ვაშლი ერთი არავინ იფიქრა ვანრისსევა
 მისი: ო-დეს წარვიდა სკოლაშიდ, იწარგბ-
 და წიგნთა ამხანაკთაგან და მიძვანი სასლ-

შიდ უჩვენებდა მათ დედასა. ხოლო დედა გა-
 ცინებითა არა რაასა ეცუოდის მას: არა
 რა უმეცესად, იწყო მესობელთა სა-
 ხლისა გაქურდვა და ძვირფასთ რამებთა
 მოპარვა. არამედ სწავლა ერთი ანუ შერის-
 ხვა არა ისმინა მან ვისმესგან: არა ვანგლო
 მრავალმან ყაჰმან რომელ ბოროტსეცდ ბო-
 როტი შეიქმნა იგი და ეგოდნად გაბოროტდა
 ვიდრელა იწყო ქლაქთა შორის და გნათა
 ზედა ავაზაკობა: ვიდრედმდე იპყრა იგი მო-
 სამართლემან და სამართლიერად დასაჯა იგი
 რათა დაახონ: და ოდეს დამოკიდებად იუ-
 ვენენ მისი კესა ზედა, შეეგედრა ახლო მეო-
 ფთ პირთა რათა მოაყვანიბონ დედა თვისი,
 სადაც იყოს წყალობა უყონ აპოგინბონ იგი
 და მოიყვანონ რათა ბოლო წამსაც იხილოს:
 ოდეს იხილა დედა თვისი სთხოა რათა მი-
 ეახლდეს მას, და აჩვენებდა ვითარმედ ჰნე-
 ბავს მოხვევებით გამოსალმება: არამედ კბი-

ლებით იპყრა ყური მისი გამოსწია და მოჰგ
 ლიჟა იგი. შემდგომ მიქცეულმან ურისად
 მიჰქეჟა. უფალნო უპეოუ უბადრუკსა ამას
 განვერისსე და განვეწურთნე მე ყამსა ყრ-
 მობისა ჩემისასა რაოდენ გზისაჲ სიბორო-
 ტესა ამას გჰყოფდი მე, აწ ესრეთი სამაგ-
 ელითა სიკვდილითა არა მოგჰკვდებოდი. მაშ
 აბა დასცხერით და ნურღარ ჰკვირობთ სა-
 ქმეთა ზედა ჩემთა, რამეთუ მე არა ვსცნობ
 ამას დედად ჩემდა არამედ დიდ მტრად ჩე-
 მდა:

ისწაონ მშობელთა, რათა შეილთა თვი-
 სთა ზედა ყამსა ყრმობისასა კეთილად ზრუ-
 ნვა აქუნდესთ და განრისხონ ივინი ოდესაჲ
 ცუდს ბოროტს რამ საქმეს იხილვენ მათ
 შორის. რამეთუ მსევას თაფლისანთლისა
 არიან ივინი ყრმობის ყამსა, და რადესაჲ ას-
 წავლი მათ, მას ჰყოფენ, და ევრეთვე და
 შთებიახცა ყამსა აღზრდისა თვისისასა: რო-

მელსაცა შემოკერა და გაწურონა არ ჰნება-
 ვსთ შეილისა თვისისა, მას სკულს შეიღლი
 იგი თვისი. რომელსაცა უყვარს, გასწურ-
 თნისო იცყევის სოლომონი: ამისთვის დი-
 დათ თანამდებნი არიან მშობელნი რათა გას-
 წურთნონ სიბრძნით შეილნი თვისნი და გა-
 ნაწრფელონ ივინი შეცდომილობისა და სი-
 ცუდისაგან მათისა:

ბუზი:

3გ. ფრიად მრავალ მჭამელი ბუზი გ-
 რთი შევალს სამსარეულოშიდ და მუნ ზო-
 მასეც ნამეცურად ჭამისათვის, თითქმის შთა-
 ინთქმის საინსა შინა, რომლისათვის იგო-
 დნად მრავალსა სჭამს და სუმს იგი ზომას
 ვარე, ვიდრელა ვასკდების მით და მოკუ-
 დების მუნვე:

მაგალითი არს ლოთთა და მრავლის
 მჭამელთ კაცთა რომელნი, ჭამითა სმითა

სიცოცხლესა თვისსა აგებენ, და სულითა
 თუ კორციით დაიკარგვიან. მეტადრე უმძიმო
 სხვის საზრდელს შთაიგდებენ ეელშიდ, ჭა-
 მით ვერღარ გამლებიან: და არა უწყიან რა-
 მელ კაცებრივი ნდობა (მადა) მსევას ცე-
 ცხლისა არს, რომელს რაოდენსაცა მისცემ,
 იგოდნად უფროსდა აღუყინდების ვიდრე სი-
 კვდილით დასრულებადმდე მისი:

ჭერმესი და მეპეპე:

3დ. მეპეპე ერთი წარწყმიდავს ცუ-
 ლსა თვისსა და ვინადვან მით მოიპოვნოდა
 იგი საცხოვრებელსა, ელასაკმან კაცმან მან
 იყო სასოწარკვეთილებით ვედრება ჭერმეს
 ცუვილი ღმერთისადმი: ხოლო ჭერმესი შე-
 წყალებითა ღაღადებისა მისისა გამოუხნდ-
 ების მას და ერთი ვერცხლის ცულის ჩვე-
 ნებით მისდა ეცუვის. არ იქმნას ესე იუოს
 დაკარგული ცული იგი შენი? მიუგებს კაცი

თვინიერ ვაგებინებთ, რომ არა: კვლად
 ცუდი ღმერთი უზგენებს მას ერის
 როს ცუდსა, რომელ ნუ თუ ესე არს? არ-
 ცლა ესე არსო, ეცუვის კაცი: შემდგომ
 უზგენებს და მისცემს მას ერის რკინის ცუ-
 ლსა! იხმაურებს მას უამს მეშეშე იგი,
 რომელ აჰა ესე არს რომელსა გეძიებ და
 ამისათვის სოლოდ გეგედრებოდი შენ: მიი-
 ლე, ეცუვის ცუდი ღმერთი, და კეთილი
 სარწმუნოებისა შენისათვის მიილე დანაშ-
 თი ორნი იგი ცუდნიცა: და ესრედ იძულ-
 ებულს ჰყობს რათა სამნივეცა იგი მიიღოს
 და წარვიდეს:

კერძ-მსახურნი იცუოდნენ რომელ ჰე-
 რმესი იყო დიოსის შელიო და ნაირ ნაი-
 რთ კელოვნებათა ცუდი ღმერთს უწოდ-
 დნენ მას, ამ მიზეზის გამო მეშეშეცა მას
 შეგედრება რომელი მაგალითი არს წრფელ
 და მართალ მოლაპარაკე კაცისა. ესრედი კა-

ცი მარადის კეთილსა ჰანოებს, ვითარცა ამის
წინაღმდეგად ცრუ მოლაპარაკებსა მარადის
ბოროტსა :

დედა და მტირალი ერმა :

3ე. ერმა ერთი აკუნს შინა მწოლარე
ვერედ სტიროდის და წრინინობდის ვიდრე-
ლა მოთმინება გაუწყდა დედასა, და დამუქა-
რებითა ჰრქვა მას, უკეთუ არა დახუძდები
აწვე მივივდებ შენ მეელსა რათა შეგტამოს :
ამა სიუცყვის თქმის ყამსა მეელიცა ერთი
ვანივლიდა სასლისა მის სარკმელთან ასლოს
და ისმენდა დამუქარებასა ამას . ამისთვის
ერთობ მოჭრილი მოვალს სისარულით ვა-
რსა რათა წარიტაცოს ერმა იგი ნაცრისა-
ებრ თვისისა : გარნა ფრიად ბოროტად მოც-
უვდა . რამეთუ იხილა რა იგი დედამან სწ-
რაფად უხმო შესობელთა რომელნიცა იარ-
ალებითა მოვიდნენ შესაწევნელად, და კვე-

რთხით იარაღებით მეგემელთა ვასდებნეს /
 მუნით მეელი იგი:

ეპიკურული
 ბიბლიოთეკა

ნრა ჰერ არს რომელ დედამან მოუთმე-
 ნლობითა დასწყევლოს ერმაწვილი, და ანუ
 შრისსანებითა უკუდი სიუყვა წარმოსთქვას
 პირისაგან, რომელ არ იქმნას ბოროტი მე-
 მთხვევა რაჲმე შეიმთხვას. რამეთუ თუ კუ-
 რთხევა და თუ წყევლა სულიერთა და თუ
 გორჯიელთა მშობელთა სწრაფად მოიწეგ-
 ნის: ნრისჯოჯელი იუყვის ვითარმედ კე-
 თილობა თუ სიუყდე ერმისა, დედისა მისი-
 საგან იცნობების. ვინადგან ზოგადი შეი-
 ლისა არს დედა მისი:

კუ და არწივი:

ჰვ. კუ დღესა ერთსა მხიად მოსიარულე
 ქვიპასა ზედა ეგედრებოდის არწივსა რათა
 აღიყვანოს აღამაღლოს იგი ჰაერშიდ თავ-
 ისთან რაოდნათაც შეიმღება უმეცეს მალლა:

ხოლო არწივმან გაუცესლობისათვის სიკ-
 ევათა მისთა იპყრა იგი ჭანკებით და აღმ-
 ეგანელმან მისი აღმაღლა იგი უფროს
 ღრუბელთა. საყვარელო, ეცყოდა მოუსგ-
 ენარი კუ, მე ჟამსა ქვემოთე ყოფნისასა ყო-
 ველნი ცხოველნი შეურაცხ მეოფდეს, არა
 მედ აწ თვინიერ ეჭვისა მოშურნებით მი-
 მსერენ მე, ვინადგან მათსედ ფრიად ზე-
 მორედ აღვსულ ვარი: ი-დეს ესრედ იქაღ-
 თდის, მოიღალა არწივი მისი პყრობითა, და
 გამშლელმან ბჭყალთა უცევა მას ქვემოთ-
 ედ: მას ჟამს ლალი კუ იგი დაცემული ქუათა
 ზედა შეესეულად შეიმუსრა:

ქილოსოქოზსა დაჭკითხეს ვითარმედ
 რაჲსათვის ღმერთი მიუშვებს ბოროტთ ლა-
 ლთ კაცთა გამდიდრებად აღმაღლებად: მან-
 ცა მიუგო. მისთვის რამეთუ მალლიდგან
 შთამოგარდნილნი კარვად შეიმუსრონ, ვი-
 თარცა ექმნა კუსა:

კიბორჩხსალი და ბლაშტი თვისებები

38. კიბორჩხსალი (**gambero**) ეცუოდა ბლაშტსა თვისსა ჭერ არს რათა განაწრფელოთ თავი შენი ნაკლებულებისა მაგისაგან რომელსა მრავალ ყაშის აქეთ ვხედავ შენს ზედა: რამეთუ ვხედავ რომელ მარადის მრუდ მრუდად დადისარ და გან გან. რასათვის მსგავსად სსუათა ცხოველთა პირდაპირ სწორად არ ვლი? მიუგო ბლაშტმან. დედაო, მე სსუა არა რაასა ვჭყობ უკეთუარ მას რასაც ვხედავ რომ ჭყობ შენ, რომელ რასაცა ვჭყობ შენ, მასვე ვჭყობ მეცა: ამისთვის უკეთუ ვნებავს რომელ განაწრფელოთ მე თავი ხემი, პირველ იწყე შენ განწრფელებად თავისა შენისა:

ცხოველი ესე ვინადგან ბუნებითად მრუდად ვალს, მაგალითი არს იმფერთა მშობელთა რომელნი თვით არა ვლენან წრფელად

სათნოებითა და ღვაწლით, და ჰნებავსთ რათა
 შეიღთა თვისთა წრფელად ვლონ ^{ეგრეთვე} ^{აღმშენებელი}
 შეუძლებელ არს რომელ მშობელთ ბორო-
 ტი მაგალითის მსილგელო შეილი კეთილი
 შეიქმნას. რამეთუ მსგავსად მშობელთა უკ-
 თილესი მასწავლებელის ყოფვა ყრმათათ-
 ვის არ შეიძლების. ამისთვის უკეთუ ჰნებავსთ
 მშობელთა თავიანთი შეილის კეთილ ყოფვა
 და სათნოების შექონ, ზირველ თვით ქმნად
 არიან სათნოებისა რათა მანჯა ისწაოს მათგან:

ვირი და ზატრონი მისი:

33. ვირი ერთი შეიმოსავს ჯეგსა ლო-
 მისასა და გამოვალს წისქვილით, და მალ-
 ნარითი მალნარად სლვით იმსახით, შეაში-
 ნებს ყოველთა ცხოველთა. რამეთუ რომე-
 ლთაჯა გამოუჩნდებოდის ეგრედ, გამხრ-
 ხველნი თუ რაა უნდა იყოს ესე! შეშინე-
 ბული განიგლჯოდინ მისგან: და შიში ესე

ევრედ საზოგადო ქმნილ იყო მათ შორის,
 ვიდრეღა ლომნიცა განივლცოდინა მისგან
 ოდეს მეწისქვილე ემიებდის ვირსა მას,
 შეემთხვევის, და ერთობ შორიდგან მსილ-
 ველი მისი და მეონებელი ლომ ყოფვად
 მისსა, ფრიად შეშინდების. არამედ ასლოდგან
 განიხილა რა, იხილა ყურის წვერნი ვირისანი,
 და გულის სმა ჰყო მაჯყუარება მისი: რომ-
 ლისათვის სწორად მისულმან მასთან ჰგვემა
 იგი შეუბრალებლად და შეაგლო წისქვილსა:
 სათანადო არს რათა ბუნებად გაიხადოს
 კაცმან სათნოება ჩვეულებითა. რაოდენ გზი-
 საც იხილავს სსუასშიდ სათნოებასა უკე-
 თუ იგულსმოდვინებს, თვითცა მალ უძს
 ქმნა მისი. და არა თუ მსგავსად უტკუო ვირ-
 ისა მის, მხნედ გამოხნდეს და არა აქუნდეს მხნ-
 ეობა: ძილოსოძოზთა სთქვეს რომელ ყოფ-
 ვლი რამე დაწმიდაგებით ვაწყდების, ხოლო
 ვაცი კი მხოლოდ დაუწმიდაგებლობითა:

ბაყაყი და მელა :

3თ. ბაყაყმან ერთმან ისწავლა სჯო
 რამდენიმე სამკურნალო ბალახნი რომელნი
 აღმოცენებულ იყუნეს ახლორეს ცბისა :
 შემდგომ განისახა ფიქრშიდ რათა აცნობოს
 ცხოველთა რომელ თვით უსწავლია ყოვე-
 ლი სამკურნალო გელოვნებაჲ : ოდეს ყო-
 ველს სადამე გასცემდა იგი ცნობას რომელ
 უწყის მან შეუცილებრივ კურნვა ყოველის
 სახის სნეულებათა რაოდნათაც იყუნეს ვან-
 უკურნებელნი . მელმან ერთმან, რომელსა
 აქუნდა დიდი სნეულებაჲ, ინება მიღება წა-
 მლისა მისგან : იხილა რა იგი ბაყაყმან იწ-
 ყო მითხრობად მისდა რომელ საკვირველნი
 მკურნალობანი უქმნიეს, და გეოდნად მკურ-
 ნავს რომელ მცირე ერთი დაშთენილ არს
 განცოცხლებად მკუდრისაჯა : ოდეს განას-
 რულა ლაპარაკი, შეაგულიანა სნეული იგი

ყოველითურთ დანდობად წამლობათა მისთა.
 ჰერ არს, ეცუოდა, მცირე ყაძსა შინა გან-
 იკურნო: ხოლო მეტი დიდის გულსმიერო-
 ბით ყურს უვდებდის მას დასრულებადმდე
 სიწყევათა. და შემდგომ მიუგო ესრედ ვა-
 ცინგით მისი. ფრიად კეთილად ილანარაკე,
 და მართლიად ნათქვამათაგან შენთა მრავალთა
 გერწმუნებოდი უკეთუ არ განმეზრასა შენ
 ზედ ყაძსა ხილვისა შენისასა. რამეთუ ვსე-
 დაგ რა ბაგეთა შენთა ჩაყვითლებულ ვაძწ-
 ვანებულთა, ცხადი ნიშანი არს რომელ შენ
 თვით ფრიად სხეულ ხარ: მაშ აბა გითარ ძალ-
 გიძს ვაკურნვა ჩემი ოდეს არ ძალ გიძს ვა-
 კურნვა თავისა შენისა: და ესრედ თქმით
 დაუწყე იგი წარვიდა:

მაგალითი არს მათი რომელნიც დამც-
 ობებელნი ნაკლებულებათა თვისთა, ცდილ-
 ობენ სსუათა განწრფელებასა. არამედ ვა-
 ნიკიტსგვიან ყოველთაგან, რომელნი ეცუ-

ვიან მას ვითარმედ მკურნალო განიკურნებ
 თავი შენი:

ძალლი და კვერთხი:

ჟ. განყოფილებული ძალლი ერთი ჰკებნდა
 ყოველთა განმეღელთა. ოდეს გულის სმა
 ჰყო ზატრონმან მისმან ქმნული ურიგობა
 ესე მისი, სსუათა ნიშნის მიცემისათვის
 კვერთხი ერთი შთამოჰკიდა მას ქედზედ,
 რათა ყოველი მსიღველი მისი გაფრთხი-
 ლდეს მისგან: ხოლო ჰგონა რა ძალღმან
 ვითარ თუ კვერთხის დაკიდვა იგი რაჲმე ზა-
 ტვის ცემის ნიშან არს მისდა, იწყო ამ-
 ზარცაგნებით სლვა გზათა ზედა თავის ძალ-
 ლად მწყრობელმან და მლანძღველმან სსუ-
 ათა ძალლთა მის გამო: მას ყამს ძალღმან
 ერთმან მათგანმან ოდეს გერლარ დაითმინა უგ-
 უნური ლაღება იგი მისი ჰრქვა მას. სულელი
 საცოდო, რაჲ არს ქმნული უტკუობა ეგე

შენი? რომელი ევრეთ ვითარსა რამესა
 ზედა იქადნი, რომლით თანამდებ სარ დამდა
 ბლებად თავისა შენისა, რამეთუ ქედსა შენ-
 სა დამოკიდებული კუერთისი ევე არა თუ
 არს ნიშანი მსნეობისა შენისა, არამედ ნი-
 შანი სიბოროტისა შენისა:

ურჯსვეს კაცსა რაჯცა უქმნა, მაინც თვის
 სიმდიდრედ შერჯცხავს მას, და უფროსლა
 ვაბოროტდების: მისგამო მეცნიერნი კაცნი
 ყოველს ბოროტსედ უმეცეს ბოროტად ჰრჯ-
 ცხდნენ ურჯსვეს ჰირსსა. და ილოცვიდენ რა-
 თა არა განემოროს სირჯსველი თავიანთგან:

ორნი მოყვასნი:

უა. ვარაზი ერთი ემიებდის ცყავსა და
 თვისასა. ნუ შრომობ ჰრქევეს მას ორთა მე-
 ზობელთა მისთა, ხვენ აწ წარვალთ აქ ას-
 ლოს მალნარსა მოგჭკლამთ ერთ დიდ დათ-
 ვსა და მოვიტანთო: ამა ვითარი ლაპარაკი-

თა მისეიდესცა მას ღათვის ცყავი იგი, და
 თანამდებ შეიქმნენ რათა მოუტანონ მას იგი:
 რომლისათვის აღსდგნენ წარვიდნენ მალნა-
 რად. გარნა შეკრავიდნენ მას შინა, ღათვი ერ-
 თი ღიდი ეამოსული სოროჲსა თვისისაგან,
 მოიჭრა სწორად ამათ ზედა, მსნეთა ამათ
 ორთა დამვიწყებელთა მას უამს თაგიანთი ვა-
 ჭრობისა მის, სსუა ვერლარა რაჲ იფიქრეს
 უკეთუ არ რათა განერონ: რომლისათვის
 ერთი აღიჭრა სესე აღვიდა, და მეორემან უ-
 წყებულმან ვითარმედ ღათვი მკუდარ კორცსა
 არა მიეასლების, დაეცა მიწად და სუნთქის
 შემპყრობელი მკუდარსაგით იქმნა: მორა-
 ვიდა ღათვი იხილა იგი ქუჭყნად დაცემული,
 და მუნოსველმან მისი დააჯრილა იგი აქეთ
 იქით და მკუდრად შეკრაცხვით, დაუცევა წა-
 რვიდა: ო-დეს განმორდა ღათვი მეორე ამ-
 სანაკი იგი შთამოსული სისაგან მოვიდა
 და ჰკითხვიდა ამსანაკსა მას თვისსა. რაჲ

ვითხრა შენ ეურში დათვან ოდეს მოვიდა
 მოგვასლა შენ? მანცა მწყდარძან მიუგო. გო-
 ვლითურთ არა განსყიდოთ უყავი დათვისა
 ვიდრემდის მიწად დაცემული არა იხილოთ
 იგიო :

სათანადო არს ეოველი რადმის ბოლოს
 ფიქრობა და ეერედ ქმნა მისი . ფრიად დი-
 დი ნაკლებულება არს ბოლომს და მოსასგ-
 ლელის განუსრახველად, ქმნა ფიქრში ვაგ-
 ლილი რადმისა მსუბუქობით, რომლით მრ-
 ვალთა ჰირთა შეუნანიესთ :

ტურტელნი რკინისა და თინისა :

უბ. დღესა ერთსა რკინის ტურტელმან
 ჰრქვა თინის ტურტელსა . ძმაო, ხუცნ სამ-
 უნარეულომს ერთისა კუნტულის გარდა სსუა
 არა რად უნდა ვნასოთ? ვისაჯ არა რად უნი-
 ლავს არა რადს მოთხრობა ძალ უმს, კვალად
 ითქმის ვითარმედ მეზავრობა კაცის ვიქრს

ვაალებს : ამისთვის მე მსურს სილვა ქალაქისა, და უკეთუ შენცა ვაქუს წადიერება მსგავრობად ვქმნათ მეზავრობა : ჰხედავ წყალსა მას რომელი ქვემოთედ განვლის ? სათანადო არს მასშიდ შესვლა, და მიშვება ხუჭნი წყლისადმი რომელი წარვეილებს თვისთანადა ამა სასით ფრიად მცირესა დროსა შინა ძალგვიძს მრავალი გზის განვლა . და მისი თვინიერ შრომისა ვითარცა ჰხედავ : თისის ტურტელი მოიწონავს რა ფრიად სერსსა ამას რკინის ტურტელითურთ შევალს წყალსა, და შეუდგების მას . არამედ ვერძალ იდგა მან უშორეს წარსვლა, რამეთუ მცირე ერთი წარსვლის შემდგომ დაინტერა შეიმუხრა : ხოლო რკინის ტურტელიცა ოდესმე მარჯვნით, და ოდესმე მაცხენით აღელვებული მარადის ქვიდამ ქვასა ეცემოდის :

ფიქრ სვალადი კაცო დამტოვებელი ერ-

თის საქმისა მეორეს შეუდგების, და ერთი
 ადგილით მეორე ადგილს წარვალს, ვარსა
 რაჲცა ჰქონს, მარადის არა რაჲ არს. რომლი-
 სათვის თვითოეული ვინმე თვის წოდებასა
 და მდებობასა სედა კმაყოფილ უნდა იყოს:
 ჰკითხა ერთმან ჭილოსოძოზსა ერთსა ვი-
 თარმედ მრავალი ადგილი ვიარე, და რაჲსა-
 თვის ვერა რაჲ შევიძინე? მანცა მიუგო მა-
 რადის უარებისათვის თავისა შენისა შენ-
 თან ეგფერად დაშთი:

კურო და ბოჯი თხა:

ჟგ. ღოძი ერთი გამოუდგების კუროსა
 ერთსა. ხოლო კურო იგი განრინებისათვის
 მისგან ინებებს განლცოლვას ბოჯის ბოს-
 ელად. არამედ ბოჯი იგი დასძავს კართა,
 და გლისპობით რქათა მიერცა დაემუქარე-
 ბის მას: თუკუწ დახევით კურო ეცყვის მას.
 ბოროცო, უკეთუმცა არა ეცხილა შენ მდე-

ვნელი ესე ჩემი, ფრიად გაფრთხილებად იყავ
 ჩემი ესრედ განდევნისაგან: თუწყოდეს რო-
 მელ უპეტოუ არ ძალ მიძს აწ ნებითა სახით
 შენდა შესგლა, მძლავრობითაჲცა შემოვალ.
 უპეტოუ მქონებოდა დრო, გასწავლიდი კი შენ!

კურო (ბულა) მაგალითი არს გულ ფი-
 ცხი და უსარგებლო კაცისა, რომელი გარდა
 რომ არაგისამე შეეწევის, ვნისაჲცა მიცემა
 ჰნებაგს, თუმცაღა კელიდამაჲც არა რაჲ ვა-
 მოუყალს:

სირი და წერო:

უდ. სირი ღლესა ერთსა დიდად ჰაჯიგს
 სცემეს წეროსა. და ოდეს ჰაჯიოსანს საზრ-
 დელნი მზადდებოდნენ, თვით იწეებს ლაპა-
 რაკს თუ ვითარ განირჩევის იგი სსუა ფრი-
 ნველთაგან! შემდგომ ინებაგსცა რა გულის
 ხმის ყოფვინებას მეგობრისა ამისადმი თვი-
 სი უაღრესობისა თუ ვითარ ძალაღ არს მის-

გან! გაძლის კუდსა და უხვევამს მას ყოველ-
 ლადთა მის ზედა მეოფთ ფერადობათა ზედა
 ლო წერო შეწყენილი მის ამაოებასა ზედა
 ეტყვის, მეგობარო მე ვეთანხმები შენ რო-
 მელ ბუმბულნი ჩემნი ფრიად მდაბალ არიან
 სიმშვენიერთა უფროს ბუმბულთა შენთა .
 გარნა ოდეს განვიზრახავ რომელ შენ სიმ-
 ნელით ფრინავ მხოლოდ და ძლიერს სასლისა
 ერთის სართულსა ზედა, ხოლო მე ზემო-
 რედ უფროს ღრუბელთა აღმაღლდები, ამით
 ფრიადითა სინარულითა ნუგეშისცემულ ვი-
 ქმნები :

სირი მაგალითი არს ლალი დიდების მო-
 ევარე ზირისა, რომელი ჭეოვნებს ვითარმედ
 მას ზედ უმაღლეს არავინ არს . გარნა არა
 უწყის იგი რომელ სსუათა რაოდენი კეთი-
 ლნი აქუსთ რომელნიც თვით მას არა აქუს !

არწივი და ჭია:

ქე. არწივი ოდესმე კურღლევისა ერ-
 თისა წარუცავად იყო თვინიერ მიხედვისა.
 ჭიის გვედრებისა რომელი მაშუალობდის
 მეგობრისა მის თვისისათვის, და ევედრებ-
 ოდის არწივსა რათა მიჰმადლოს მას სიუც-
 ცხლე თვისი: ხოლო არწივმან თვინიერ სმე-
 ნისა ხმისა მისისა, იაყრა წარიუცავა ივი-
 გარნა არა განვლო მრავალმან ყაშმან რომელ
 ფრიად ინანა. რამეთუ რავდენიმე დღის შე-
 მდგომ იხილა ჭიამან განშორება არწივისა
 ბუდისა თვისისაგან. ამისთვის მივიდა მუნ
 და განსრწნა ყოვლადნი კვერცხნი მისნი რო-
 მელთაგანი ზოგი დახვრიტა ზოგი შეჰმუს-
 რა, და ბუდისა მის მისისა ყოვლითურთ და-
 მსობით შური იძია მეგობრის სიკვდილი-
 სათვის:

არწივი მავალითი არს მათი რომელ

ნიცა უსამართლოდ შექენით, სიმდიდრესა და
 უცევებენ შეილთა თვისთა. და ვინადგან მათ
 თვის მოხუდების უსჯულოება ესე, სიმარ-
 თლვე განრისხავს კვალად მათაც. ვითარცა იტ-
 ევის იფაფი იგი, ვითარმედ მამათა სტამეს
 ისრიძი, და მეთა მოსტრა კბილნი:

1/52

[Faint, illegible blue markings]